

HOW TO REARRANGE THE WORLD

JAK URZĄDZIĆ ŚWIAT NA NOWO?

**NOBEL PEACE PRIZE
LAUREATES SPEAK ABOUT
THE GLOBAL ORDER AND
THE CHALLENGES FOR HUMANITY**

LAUREACI POKOJOWEJ NAGRODY NOBLA
O GLOBALNYM ŁADZIE I WYZWANIACH DLA LUDZKOŚCI

LW LECH WAŁĘSA
INSTITUTE
foundation

PERMANENT SECRETARIAT
OF THE WORLD SUMMIT OF NOBEL PEACE LAUREATES

When nations work for common goals, great good can be achieved. Sustainable and inclusive development, security and human rights are interdependent. / Kiedy narody pracują na rzecz wspólnych celów, mogą osiągnąć wiele dobrego. Zrównoważony, niewykluczający nikogo rozwój, bezpieczeństwo oraz prawa człowieka są ze sobą powiązane.

Final Statement of 13th World Summit of Nobel Peace Laureates
Deklaracja końcowa 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla

STAND IN SOLIDARITY FOR PEACE TIME TO ACT

SOLIDARNI DLA POKOJU – CZAS DZIAŁAĆ

This publication sums up the conclusions and recommendations from the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates which took place in Warsaw on 21-23 October 2013.
/ Publikacja podsumowuje wnioski i rekomendacje z 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, który odbył się w Warszawie w dniach 21–23 października 2013 r.

Summit Hosts / Organizatorzy szczytu:

Summit Leading Partner / Partner główny szczytu:

Publication Partner / Partner publikacji:

LECH WAŁĘSA

Dear Friends! Drodzy Przyjaciele!

‘There is no freedom without solidarity’ was a slogan that, in the most difficult moments of the 80s, gave us strength, raised our hopes and strengthened us on our path. We were joined in solidarity, and it became the image we projected abroad as well. And even though times have changed, and through peaceful revolution we have opened a new era in the history of the world, the message of solidarity is not only current but also extremely necessary. Although often purchased with ultimate sacrifices, the peaceful transformations in Poland and in countries of this part of Europe fulfilled the greatest hopes of many nations for the construction of a free and secure world. Before our eyes, in regions that for centuries had been exposed to external aggression, wars and poverty, a time has come of civilisational development and peace. One can see, however, that we are still at the halfway point. In many parts of the world, the most basic rights

„Nie ma wolności bez solidarności” to wezwanie, które w najtrudniejszych chwilach lat 80. XX w. dodawało nam sił, wzmacniało nadzieję, utwierdzało w drodze. Połączyła nas solidarność, stała się ona także naszą wizytówką na zewnątrz. I choć czasy się zmieniły, a pokojową rewolucją otworzyliśmy nową epokę historii świata, przesłanie solidarności pozostaje nie tylko aktualne, ale również niezwykle potrzebne. Pokojowe, choć okupione wieloma najwyższymi ofiarami, przemiany w Polsce i w krajach tej części Europy urzeczywistniły największe marzenia wielu narodów o budowie świata wolnego i bezpiecznego. Na naszych oczach w regionach, które przez wieki skazane były na agresję zewnętrzną, wojny i biedę, nastął czas rozwoju cywilizacyjnego i pokoju. Widać jednak, że nadal jesteśmy w połowie drogi. W wielu bowiem zakątkach świata najbardziej przecież podstawowe i należne każdemu człowiekowi prawa do

to freedom, peace and prosperity, which every human being deserves, remain in the sphere of desires. Moreover, we have only come halfway because we ourselves were not ready for the new era and its challenges, dangers and opportunities.

That’s why I am pleased today that we can meet as a group of Nobel Peace Prize winners in Poland, where the nations’ road of solidarity towards freedom began - and here in Warsaw, which, with all its historical experiences, is now flourishing socially and economically - in order to remind the world about solidarity and summon it to act together on behalf of peace.

It is precisely during this summit that we wish to say, clearly, that the foundation for peace is the highest respect for every human being and his or her dignity, and that peace begins from solidarity with another human being.

I am glad that I can put into your hands a publication summarising the recommendations that have emerged at the summit. I believe above all that our meeting has sent a strong new impulse, which - like once at the Gdańsk Shipyard - will go out into the world. So once again, 33 years since August 1980, let a strong voice be heard among all states and nations, among working people and youths, among businessmen and politicians, among all the groups that have the slightest impact on the future of our world. Let it be a voice of solidarity and peace, which take their beginning in every single one of us.

I wish you pleasant reading.

wolności, pokoju i dostatku pozostają w sferze pragnień. Jesteśmy też w połowie drogi dlatego, że sami nie byliśmy gotowi na nową epokę z jej wyzwaniami, zagrożeniami i szansami.

Dlatego dziś cieszymy się, że właśnie w tak doświadczonej historycznie, ale kwitnącej cywilizacyjnie, społecznie i gospodarczo Warszawie, że w Polsce, w której zaczęła się solidarna droga narodów ku wolności, mogliśmy spotkać się w gronie laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, aby przypomnieć światu o solidarności i wezwać do solidarnych działań na rzecz pokoju.

Właśnie podczas tego szczytu chcieliśmy wyraźnie powiedzieć, że fundamentem pokoju jest najwyższy szacunek do każdej osoby ludzkiej i jej godności, że pokój zaczyna się od solidarności z drugim człowiekiem.

Cieszę się, że mogę oddać w Państwa ręce publikację podsumowującą rekomendacje, które pojawiły się na szczycie. Wierzę, że w trakcie jego obrad udało się znaleźć odpowiedzi na pytania najpilniejsze dla świata. Wierzę nade wszystko, że nasze spotkanie dało nowy silny impuls, który – jak niegdyś ze Stoczni Gdańskiej – wyjdzie do świata. Niech zatem ponownie z Polski, po 33 latach od sierpnia 1980 r., wyjdzie silny głos do państw i narodów, do ludzi pracy i młodzieży, do przedsiębiorców i polityków oraz wszystkich grup, mających nawet najmniejszy wpływ na losy świata. Niech to będzie głos solidarności i pokoju, które swój początek mają w każdym z nas.

Życzę miłej lektury.

MIKHAIL GORBACHEV

Dear Friends! Drodzy Przyjaciele!

I am pleased that the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates was held for the first time in Central-Eastern Europe. Poland and Warsaw, a country and a city with a rich and complex history, was a perfect venue for this important international gathering with this year's central theme 'Stand in Solidarity for Peace: Time to Act'.

I am confident that the ideas of the 'Solidarity' movement created by Lech Wałęsa, which significantly contributed to Poland turning into a democratic state through a peaceful transformation, are of utmost importance for today's world and are good examples to follow. The success of 'Solidarity' is the success of a peaceful grassroots initiative, as well as the success of the intellectual power against the power of arms.

Our global world is going through a crucial moment in its development – a time of increasingly rapid change and of enormous

Ogromnie się cieszę, że 13. Światowy Szczyt Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla po raz pierwszy odbył się w Europie Środkowo-Wschodniej. Polska i Warszawa, kraj i miasto z bogatą i złożoną historią, stanowiły idealne miejsce dla tego ważnego wydarzenia, którego hasłem przewodnim w tym roku jest „Solidarność dla pokoju – czas działać”.

Jestem przekonany, że idee „Solidarności” – ruchu stworzonego przez Lecha Wałęsę, który w istotny sposób przyczynił się do tego, że Polska stała się krajem demokratycznym w wyniku pokojowej transformacji – są niezwykle istotne w dzisiejszym świecie, a także stanowią wzór do naśladowania. Sukces „Solidarności” jest sukcesem oddolnej pokojowej inicjatywy oraz zwycięstwem siły intelektualnej nad siłą militarną.

Nasz globalny świat przechodzi obecnie bardzo ważny etap rozwoju – czas coraz szybszych zmian i ogromnej odpowiedzialności. Musimy

responsibility. We must make sure that the changes unfolding in today's world are peaceful and that they bring real improvements to the lives of hundreds of millions of people. We must overcome the legacy of the age of wars and injustice, put an end to the militarisation of politics and militaristic thinking, and move towards a more secure, stable and humane world. These are the global challenges for which we continue to seek solutions and which Nobel Laureates discussed with the people of Poland, youth and all those who care about the state of our planet, in Warsaw at the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates. We are grateful to all those who facilitated the preparation of this summit: the Municipality of Warsaw, The Lech Wałęsa Institute, The Permanent Secretariat of the World Summit of Nobel Peace Laureates, as well as the Summit Host Committee and all supporters who partnered with the World Summit of Nobel Peace Laureates to make our forum an extraordinary event.

Sincerely,

się upewnić, że przeobrażenia dokonujące się w dzisiejszym świecie będą miały pokojowy charakter i rzeczywiście zmienią na lepsze życie setek milionów ludzi. Musimy przezwyciężyć spuściznę wieku wojen i niesprawiedliwości, zakończyć proces militaryzacji polityki i położyć kres militarnemu sposobowi myślenia; musimy wkroczyć na drogę wiodącą ku bardziej bezpiecznemu, stabilnemu i humanitarnemu światu. Oto wyzwania, na które szukamy odpowiedzi, a które nobliści omawiali z mieszkańcami Polski, studentami i wszystkimi tymi, którym leży na sercu kondycja naszej planety – w Warszawie, podczas 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla.

Jesteśmy wdzięczni osobom i instytucjom, które ułatwiły nam przygotowania do tego szczytu: władzom miasta Warszawy, Instytutowi Lecha Wałęsy, Stałemu Sekretariatowi Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, a także Komitetowi Organizacyjnemu i wszystkim, którzy współpracowali przy organizacji Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, nie szczędząc starań, by stał się on wyjątkowym wydarzeniem.

Z wyrazami szacunku,

PIOTR GULCZYŃSKI

Ladies and Gentlemen!

Szanowni Państwo!

The 13th World Summit of Nobel Peace Laureates was held in Poland's capital in connection with the 30th anniversary of Lech Wałęsa's receipt of the prize. This summit was thus of special significance for us. By paying symbolic tribute to the 'Solidarity' trade union and its historic leader, the laureates we were hosting in Warsaw reminded us that peaceful struggle is still admired by people the world over and remains a point of reference for a generation facing the growing dangers of the globalising world.

Over six sessions, the summit participants discussed the challenges of our times and stressed the dangers related to weapons of mass destruction, social and economic injustice and climate change. Warsaw was hosting individual Nobel Peace Prize laureates as well as representatives of organisations that have been honoured by this prestigious award. Their call for dialogue and collaboration

Tegoroczny, 13. Światowy Szczyt Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla został zorganizowany w stolicy Polski w związku z 30. rocznicą uhonorowania Lecha Wałęsy Pokojową Nagrodą Nobla. Wydarzenie to miało więc dla nas szczególne znaczenie. Oddając symboliczny hołd „Solidarności” oraz jej historycznemu przywódcy, goszczący w Warszawie laureaci przypomnieli, że pokojowa walka jest wciąż podziwiana przez ludzi na całym świecie i pozostaje punktem odniesienia dla pokolenia stającego dzisiaj przed narastającymi niebezpieczeństwami globalizującego się świata.

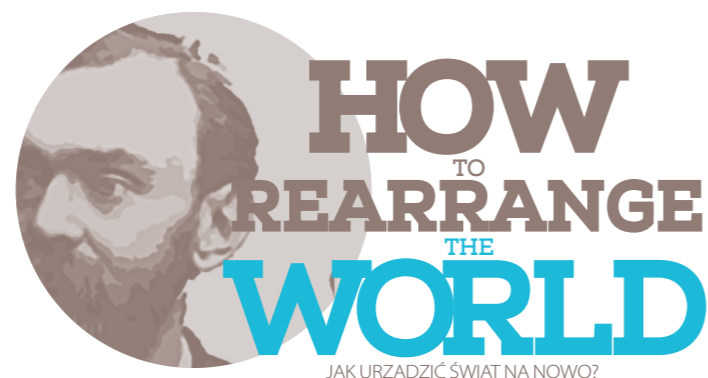
W czasie sześciu sesji uczestnicy szczytu dyskutowali wspólnie o wyzwaniach współczesnej epoki, wskazując w sposób szczególny na niebezpieczeństwa związane z bronią masowego rażenia, niesprawiedliwością społeczno-ekonomiczną oraz zmianami klimatu. Do Warszawy przybyli zarówno indywidualni nobliści, jak i przedstawiciele organizacji

PHOTO: THE LECH WAŁĘSA INSTITUTE / FOT.: INSTYTUT LECHA WAŁĘSY

– between people and between states – echoes the ideals of the Solidarity trade union. In the Final Statement closing the summit, the Nobel Peace Prize laureates wrote that ‘there is no failure option when addressing common threats...’ Thirty years ago, when the flame of hope was ignited in Gdańsk, the motto on the minds of participants in those events was ‘There is no freedom without solidarity’. The Nobel Peace Prize laureates have reminded the world that the ideas of freedom and solidarity remain topical. ‘Time to act’ is the resounding message of this year’s summit. We are full of inspiration and will to act and we hope that you also have the strength within yourselves to change the world.

uhonorowanych tą prestiżową nagrodą. Ich apel o dialog i współdziałanie – ludzi i państw – nawiązuje do ideałów polskiej „Solidarności”. W deklaracji końcowej podsumowującej szczyt laureaci Pokojowej Nagrody Nobla napisali: „(...) nie może nam się nie powieść, jeśli razem podejmiemy się szukania rozwiązań dla wspólnych zagrożeń”. 30 lat temu, gdy płomień nadziei zapłonął w Gdańsku, uczestnicy tamtych wydarzeń mieli na ustach hasło „Nie ma wolności bez solidarności”. Nobliści przypomnieli światu, że idee wolności i solidarności są aktualne. „Czas działać!” – to silne przesłanie tegorocznego szczytu. Pełni inspiracji i woli działania liczymy, że Państwo również mają w sobie siłę, aby zmieniać świat.

Chairman of the Lech Wałęsa Institute
Prezes zarządu Instytutu Lecha Wałęsy

**NOBEL PEACE PRIZE
LAUREATES SPEAK ABOUT
THE GLOBAL ORDER AND
THE CHALLENGES FOR HUMANITY**
LAUREACI POKOJOWEJ NAGRODY NOBLA
O GLOBALNYCH WYZWANIACH I ŚWIATOWYM ŁADZIE

Contents / SPIS TREŚCI

- 10 **NOBEL PEACE PRIZE WINNERS AND URGENT WORLD PROBLEMS / NOBLIŚCI WOBEC PALĄCYCH PROBLEMÓW ŚWIATA**
- 12 **STAND IN SOLIDARITY FOR PEACE AND SECURITY / SOLIDARNI DLA POKOJU I BEZPIECZEŃSTWA**
- 18 **HUMAN AND SOCIAL VALUES IN THE TIME OF CRISIS / SYSTEM WARTOŚCI SPOŁECZNYCH W DOBIE KRYZYSU**
- 24 **UNHEARD VOICES. INEQUALITIES IN SOCIAL JUSTICE / USŁYSZCIE NAS! NIERÓWNOŚCI A SPRAWIEDLIWOŚĆ SPOŁECZNA**
- 30 **OLD AND NEW THREATS TO HUMAN RIGHTS / PRAWA CZŁOWIEKA: ZAGROŻENIA W CZERWIEC I DZIŚ**
- 36 **SOLIDARITY AND RECONCILIATION: NO MORE WARS / SOLIDARNOŚĆ I POJEDNANIE: NIGDY WIĘCEJ WOJNY**
- 42 **YOUTH IN SOLIDARITY: BE AN ADVOCATE OF PEACE / SOLIDARNOŚĆ MŁODYCH – DZIAŁAJ NA RZECZ POKOJU**

- 48 **THE WORLD ORDER IN THE HANDS OF PEACE ADVOCATES / GLOBALNY ŁAD W RĘKACH ORĘDOWNIKÓW POKOJU**

The International Peace Bureau / Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju

• **American Friends Service Committee / Komitet Służby Społeczeństwu**

Amerykańskiego Religijnego Stowarzyszenia Przyjaciół • **United Nations High**

Commissioner for Refugees / Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych

ds. Uchodźców • **Mairead Maguire • Betty Williams • Amnesty International**

• **Lech Wałęsa • International Physicians for the Prevention of Nuclear**

War / Lekarze przeciw Wojnie Nuklearnej • His Holiness the 14th Dalai Lama

/ Dalajlama XIV • **Mikhail Gorbachev / Michaił Gorbaczow • Frederik Willem**

de Klerk • Pugwash Conferences on Science and World Affairs

/ Konferencja Pugwash w Sprawie Nauki i Problemów Światowych • **United Nations**

/ Organizacja Narodów Zjednoczonych • **Shirin Ebadi • Muhammad Yunus**

• **The Intergovernmental Panel on Climate Change / Międzyrządowy**

Zespół ds. Zmian Klimatu • **European Union / Unia Europejska**

- 84 **TIME FOR YOUNG LEADERS! / CZAS NA MŁODYCH LIDERÓW!**

Nobel Peace Prize Winners and Urgent World Problems

Nobliści wobec palących problemów świata

Every year, the Nobel Peace Laureates meet in order to discuss contemporary challenges. Their debates inspire political, business, administration and NGO leaders to search for solutions we need as a human community.

/ Co roku laureaci Pokojowej Nagrody Nobla spotykają się, by dyskutować o wyzwaniach współczesności. Ich debaty inspirują liderów państw, biznesu, administracji i organizacji pozarządowych do poszukiwania rozwiązań, których potrzebujemy jako ludzka społeczność.

STAND IN SOLIDARITY FOR PEACE AND SECURITY

SOLIDARNI DLA POKOJU I BEZPIECZEŃSTWA

The world is not a safe place. On the threshold of the 21st century's second decade, it can be clearly seen that the 'end of history' announced at the close of the 1990s was an illusion.

/ Świat nie jest miejscem bezpiecznym. Na progu drugiej dekady XXI w. wyraźnie widać, że „koniec historii”, który wieszczono w latach 90., był złudzeniem.

Although the world is becoming increasingly populated and wealthier, humanity is still suffering from violations of human rights, wars, hunger, climate disasters and economic and social inequalities. The ability of international institutions to respond to these challenges is increasingly diminishing. Hope lies thus in a growing sense of civic responsibility and the intellectual potential of the younger generation. How can the possibilities created by technology and global cooperation be used to resolve humanity's most pressing problems? What actions could be recommended to the leaders of states, institutions, enterprises and non-governmental organisations? These are the questions considered by the Nobel laureates during the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates.

Choć świat staje się coraz gęściej zaludniony i bardziej zamożny, ludzkość nadal nękają przypadki łamania praw człowieka, wojny, głód, klęski żywiołowe oraz nierówności gospodarcze i społeczne. Instytucje międzynarodowe w coraz mniejszym stopniu są zdolne odpowiadać na te wyzwania. Nadzieją współczesności są więc rozwijające się postawy obywatelskie, a także potencjał intelektualny młodej generacji. W jaki sposób jednak wykorzystać możliwości, jakie stwarza rozwój technologii i globalna współpraca, by sprostać problemom najmocniej niepokojącym ludzkość? Jakie działania można zarekomendować liderom państw, instytucji, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych? Nad tym zastawiali się nobliści podczas 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla.

The participants of the first session included Frederik Willem de Klerk, Shirin Ebadi, Ira Helfand (IPPNW) and Jayantha Dhanapala (Pugwash Conference). Remaining photos: awarding the Summit Medal to social activist Jerzy Owsiak; bottom right: Mairead Maguire and Agnes-Mariam de la Croix.

/ W sesji pierwszej udział wzięli: Frederik Willem de Klerk, Szirin Ebadi, Ira Helfand (IPPNW), Jayantha Dhanapala (Konferencja Pugwash). Pozostałe zdjęcia: wręczenie Medalu Szczytu dla działacza społecznego Jerzego Owsiaaka; z prawej na dole: Mairead Maguire i Agnes-Mariam de la Croix.

A NEW GLOBAL SOLIDARITY IS NEEDED

According to the Global Peace Institute, the global nature of economic relations, social changes and the ubiquity of weapons of mass destruction means that even the safest countries are looking to the future with uncertainty. They understand that the problems besetting humanity are supranational in nature. Resolving these problems is beyond the capacity of individual states and is a task for the entire international community. Therefore, today, more than ever before, the need for a new global solidarity is evident: the solidarity of the rich with the poor and of the secure with those who are suffering as a result of war.

In the opinion of the Nobel laureates, during the next few decades the world will have to deal with four major challenges: increasing global security, particularly the elimination of nuclear arms and other weapons of mass destruction; reduction in the difference between the third of the world's population that lives in poverty and the remainder; better management of diversity among people and societies; and protection of the natural environment. To this list should be added a few of the challenges mentioned in the Millennium Development Goals of the UN. The most important are: combating the most dangerous illnesses; ensuring universal access to elementary education; and improvement in health care for women in pregnancy and during childbirth.

1. A MORE SECURE WORLD

Every year the Institute for Economics and Peace in Sydney creates a ranking of the most and least peaceful states in the world. The Global Peace Index (GPI) is an indicator of the security of individual countries. According to the GPI, in the last five years the situation of 110 countries has worsened in terms of their security. The two largest centres of conflict are currently in Southern Asia and Sub-Saharan Africa. Contrary to expectation, the Middle East is becoming increasingly less secure.

Armed conflicts and revolutions result not only in human deaths, they also ruin economies. The estimated negative impact of armed conflicts on the world economy is 9.46 trillion dollars, or 11 percent of the world's GDP. Poor countries suffering from armed conflicts become even poorer, and the divide between the secure and satiated

POTRZEBA NOWEJ GLOBALNEJ SOLIDARNOŚCI

Globalny charakter relacji gospodarczych, przemian społecznych i wszechobecność broni masowego rażenia sprawiają, że według Global Peace Institute nawet najbardziej bezpieczne kraje z niepewnością patrzą w przyszłość. Rozumieją, że problemy, z którymi mierzy się ludzkość, mają charakter ponadnarodowy. Ich rozwiązanie przerasta pojedyncze państwo. To zadanie dla całej międzynarodowej społeczności. Dlatego dziś – bardziej niż kiedykolwiek – widoczna jest potrzeba nowej globalnej solidarności: bogatych z biednymi, bezpiecznych z tymi, którzy cierpią w wyniku wojny.

W opinii laureatów Pokojowej Nagrody Nobla świat w ciągu kilku dekad będzie musiał się zmierzyć z czterema głównymi wyzwaniami. Są to: zwiększenie globalnego bezpieczeństwa, a w szczególności likwidacja broni nuklearnej i innych broni masowego rażenia; zniwelowanie różnic między jedną trzecią światowej populacji, która żyje w nędzy, a pozostałą jej częścią; lepsze zarządzanie różnorodnością wśród ludzi i społeczeństw oraz ochrona środowiska naturalnego. Do tej listy trzeba dodać kilka wyzwań wymienionych w Milenijnych Celach Rozwojowych ONZ. Najważniejsze z nich to: zwalczanie najgroźniejszych chorób, zapewnienie powszechnego dostępu do podstawowej edukacji oraz poprawa opieki lekarskiej nad kobietami w ciąży i podczas porodu.

1. ŚWIAT BARDZIEJ BEZPIECZNY

Institute for Economics and Peace w Sydney co roku tworzy ranking najbardziej i najmniej pokojowo nastawionych państw świata. Global Peace Index (GPI) jest wyznacznikiem bezpieczeństwa poszczególnych krajów. Według niego w ciągu ostatnich pięciu lat sytuacja 110 państw pod względem ich bezpieczeństwa się pogorszyła. Dwa największe ogniska zapalne konfliktów to obecnie Azja Południowa i Afryka Subsaharyjska. Wbrew oczekiwaniom coraz mniej bezpieczny staje się Bliski Wschód.

Konflikty zbrojne i rewolucje oznaczają nie tylko śmierć ludzi – rujną także gospodarkę. Szacowany ujemny wpływ konfliktów zbrojnych na gospodarkę światową to 9,46 bln dol., czyli 11 proc. światowego PKB. Biedne państwa nękane przez konflikty zbrojne w ich efekcie stają się jeszcze biedniejsze, a rozwarstwienie między sytą i bezpieczną Północą

The world is one big ship. We are all its passengers. If part of the ship burns, we will all perish, even those in exclusive staterooms. / Świat to jeden wielki statek. Jesteśmy wspólnie jego pasażerami.

Jeśli część statku ogarnie pożar, zginą wszyscy, nawet ci mieszkający w ekskluzywnych kajach.

Shirin Ebadi, founder of the Defenders of Human Rights Center /
Założycielka organizacji Centrum Obrony Praw Człowieka Shirin Ebadi

North (Europe and North America) and the poor and conflict-ridden South (Africa and Southern Asia) is deepening.

Furthermore, today's risk of global nuclear war is not less than during the Cold War. The world's nuclear arsenals contain 17,000 nuclear warheads (the US and Russia have the most) and the nuclear programs of non-democratic countries (such as Iran or North Korea) arouse general anxiety. The simulation of a potential armed conflict between Pakistan and India, with the use of a hundred nuclear warheads (1.7 percent of the world arsenal) reveals the catastrophic global effects of a local war. In the opinion of the scientists producing the simulation, 20 million people would die instantly. As many as a billion people in the world could die over the succeeding decade from starvation as a result of the climate changes and economic chaos produced by such a conflict.

Therefore, the Nobel laureates believe that eliminating nuclear weapons as rapidly as possible is a priority, particularly as in these times of rapid social changes, no state can be certain that, as a result of democratic or undemocratic changes of power, these arms won't fall into the wrong hands. No politician in the world should have the option to decide on the death of a billion people.

2. LESS SOCIAL INEQUALITY

Although in the course of the last decades the number of persons living in extreme poverty has been lowered, yet according to the World Bank there are still 1.2 billion people living on less than 1.25 dollars a day. In the opinion of the Nobel

(Europa i Ameryka Północna) a biednym i targanym przez konflikty Południem (Afryka i Azja Południowa) się pogłębia.

Co więcej, dziś ryzyko globalnej wojny atomowej nie jest mniejsze niż w czasach zimnej wojny. Arsenale jądrowe na świecie liczą 17 tys. głowic (najwięcej mają USA i Rosja), a programy atomowe państw niedemokratycznych (takich jak Iran czy Korea Północna) budzą powszechny niepokój. Symulacja potencjalnego konfliktu zbrojnego między Pakistanem a Indiami z użyciem stu głowic atomowych (1,7 proc. światowego arsenału) pokazuje katastrofalne globalne skutki lokalnej wojny. Zdaniem naukowców – autorów tej symulacji – natychmiastową śmierć poniosłoby łącznie 20 mln osób. Nawet miliard ludzi na świecie mogłoby zaś w ciągu dekady umrzeć z głodu w wyniku zmian klimatycznych i chaosu gospodarczego wywołanego przez taki konflikt.

Dlatego w opinii noblistów priorytetem jest jak najszybsze wyeliminowanie broni nuklearnej. Tym bardziej że w dobie coraz szybszych przemian społecznych żadne państwo nie może być pewne, czy w wyniku demokratycznej lub niedemokratycznej zmiany władzy broń ta nie dostanie się w niepowołane ręce. Żaden polityk na świecie nie powinien mieć możliwości decydowania o życiu miliardów ludzi.

2. MNIEJSZE NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNE

Choć w ciągu ostatnich dekad udało się zmniejszyć liczbę osób żyjących w skrajnym ubóstwie, to według wskazań Banku Światowego nadal 1,2 mld ludzkości żyje za mniej niż 1,25 dol. dziennie.

One mustn't make the mistake of thinking about nuclear weapons as a hypothetical threat

– if such weapons are found in arsenals, some day they could be used. / Nie można popełnić błędu

i myśleć o broni nuklearnej wyłącznie jako o hipotetycznym zagrożeniu – jeżeli ta broń znajduje się w arsenałach, pewnego dnia może zostać wykorzystana.

Ira Helfand, leader of the organisation Physicians for the Prevention of Nuclear War /
Lider organizacji Lekarze przeciw Wojnie Nuklearnej Ira Helfand

laureates, the situation in Sub-Saharan Africa requires urgent reaction from the West. This is an area of continual armed conflicts entailing the impoverishment of the civilian population. The World Bank estimates that 414 million persons in the area live in extreme poverty and the number is continually growing. Three decades ago, in 1981, there were only half as many persons – 205 million – living on less than 1.25 dollars a day.

What can be done in this situation? The priority is an absolute fight against poverty. This is not a utopian ideal, but a real prospect, as has been proven by the preceding decades. The most important activity for equalizing economic differences is concern for the growth of GDP in the developing countries. The processes of economic development, however, must be accompanied by care for the quality of education and the adoption of a system of educating the entire population. At present, only the western world has managed it. In the majority of countries of Sub-Saharan Africa, the level of illiteracy exceeds 40%, in India it is 30% on average, in China 5%, and in Brazil 10%. The third essential element is international solidarity in reducing the effects of natural disasters and working to prevent them.

3. BETTER MANAGEMENT OF DIVERSITY

Diversity of income is not the only source of conflicts and social divisions. In the contemporary world, state borders are becoming increasingly blurred, while divisions of a social nature are becoming more defined. Social, cultural, political, and religious differences are become clearer. This is a potential source of new international and internal

Zdaniem pokojowych noblistów najpilniejszej reakcji Zachodu wymaga sytuacja w Afryce Subsaharyjskiej. To obszar nieustannych konfliktów zbrojnych pociągających za sobą ubożenie ludności cywilnej. Według szacunków Banku Światowego aż 414 mln osób w tym regionie żyje w skrajnej biedzie i liczba ta cały czas rośnie. Trzy dekady temu, w 1981 r., żyjących za mniej niż dolara i 25 centów dziennie było o połowę mniej – 205 mln.

Co można zrobić w tej sytuacji? Priorytetem jest bezwzględne zwalczanie biedy. Nie jest to utopia, lecz realna perspektywa, co udowadniają ostatnie dekady. Najważniejsze działania potrzebne do wyrównania różnic ekonomicznych to troska o wzrost PKB w krajach rozwijających się. Procesowi rozwoju ekonomicznego musi zaś towarzyszyć dbałość o jakość edukacji i objęcie systemem kształcenia całej ludności. Do tej pory udało się to jedynie światu zachodniemu. W większości krajów Afryki Subsaharyjskiej analfabetyzm wciąż przekracza 40 proc., w Indiach to średnio 30 proc., w Chinach 5 proc., w Brazylii 10 proc. Trzeci niezbędny element to międzynarodowa solidarność w niwelowaniu skutków klęsk żywiołowych i przeciwdziałaniu im.

3. LEPSZE ZARZĄDZANIE RÓŻNORODNOŚCIĄ

Zróżnicowanie dochodów nie jest jedynym powodem konfliktów i podziałów społecznych. We współczesnym świecie coraz bardziej zaciera się granice państw – na rzecz podziałów o charakterze społecznym. Coraz bardziej wyraźne stają się różnice kulturowe, społeczne, polityczne i religijne. To potencjalne źródło nowych konfliktów międzynarodowych i wewnętrznych, a liczba krajów

conflicts, and the number of unstable countries and regions will grow. What should be done about it?

According to the Nobel laureates, one source of inspiration could be the experiences of states that underwent social and political transformations at the beginning of the 1990s. The peaceful elimination of apartheid in South Africa or the bloodless revolution in Poland and other countries of the communist bloc are proof that various interest groups can arrange their relations without the use of force.

4. A GREENER PLANET

For many years, concern for the environment was a marginal and neglected subject. The international community has finally understood, however, that the increasing degradation of the ecosystem leads to worsening conditions of life for people, an increase in unfavourable climate phenomena, and natural disasters. Negative changes in the climate are occurring at an increasingly rapid tempo. During a century, the average global temperature has risen by around 0.8°C, and the level of the seas and oceans has risen by 20 cm. The glaciers and ice caps are melting with growing speed. In the 133-year history of estimating global temperatures, 9 of the 10 hottest years occurred in the 21st century. Global climate change has led to the intensification of negative local phenomena. Droughts, floods and typhoons result in the destruction of crops, which can lead to famine. According to the World Meteorological Organisation, the concentration of carbon dioxide and other greenhouse gases has reached record levels in 2013.

Towards the end of the last century, the idea of the Millennium Project emerged in the UN forum. It consists in the international community's concentration on the most pressing problems of the world population. Its specific, ambitious aims include elimination of extreme hunger and poverty, decreasing child and infant mortality, ensuring universal elementary education, and combating AIDS, malaria, and other diseases. In spite of the world's economic difficulties in the last few years, many of these goals have been met or will be met by 2015. This shows that solidarity for peace and security should be more strongly developed. Mutual action by the international community can help resolve the hardest problems. The condition for success is, however, joint and directed effort.

i regionów niestabilnych będzie rosła. Jak sobie z tym radzić? Według noblistów źródłem inspiracji mogą być doświadczenia państw przechodzących transformację społeczną i polityczną na początku lat 90. XX w. Pokojowa likwidacja apartheidu w RPA czy bezkrwawa rewolucja w Polsce i innych krajach bloku komunistycznego to dowód na to, że różne grupy interesów mogą ułożyć swoje relacje bez użycia przemocy.

4. BARDZIEJ ZIELONA PLANETA

Troska o środowisko była przez wiele lat tematem zaniedbywanym i marginalnym. Społeczność międzynarodowa zdała sobie jednak w końcu sprawę z tego, że postępująca degradacja ekosystemu prowadzi do pogorszenia warunków życia ludzi, zwiększenia niekorzystnych zjawisk pogodowych i klęsk żywiołowych. Niekorzystne zmiany klimatu postępują w coraz szybszym tempie. W ciągu stulecia średnia globalna temperatura wzrosła o mniej więcej 0,8°C, o 20 cm podniósł się zaś poziom mórz i oceanów. Coraz szybciej topnieją też lodowce oceaniczne i górskie. W 133-letniej historii oszacowań temperatury globalnej Ziemi 9 na 10 najgorętszych lat przypada na XXI stulecie. Globalne zmiany klimatu prowadzą do intensyfikacji niekorzystnych zjawisk lokalnych. Susze, powodzie i tajfuny powodują niszczenie upraw, co grozi klęską głodu. Według szacunków Światowej Organizacji Meteorologicznej stężenie emitowanego dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych osiągnie w 2013 r. rekordowo wysoki poziom.

Pod koniec ubiegłego stulecia na forum ONZ powstała idea Projektu Milenijnego. Zakładał on koncentrację społeczności międzynarodowej na najbardziej palących problemach społecznych świata. Ambitne, konkretnie wyrażone cele zakładały m.in. zlikwidowanie skrajnego głodu i ubóstwa, zmniejszenie wskaźnika umieralności dzieci i niemowląt, zapewnienie powszechnego nauczania na poziomie podstawowym czy zwalczanie AIDS, malarii i innych chorób. Mimo trudnej sytuacji gospodarczej na świecie w ostatnich latach wiele z tych celów zostało zrealizowanych lub zostanie osiągniętych w 2015 r. Pokazuje to, że solidarność dla pokoju i bezpieczeństwa powinna być silniej rozwijana. Wspólne działania społeczności międzynarodowej pomagają rozwiązywać najtrudniejsze problemy. Warunkiem powodzenia jest jednak wspólny i ukierunkowany wysiłek.

HUMAN AND SOCIAL VALUES IN THE TIME OF CRISIS

SYSTEM WARTOŚCI SPOŁECZNYCH W DOBIE KRYZYSU

Global governance is not a fantasy, but a burning need for the contemporary world. Private and public spheres should be in balance with each other. / *Global governance* nie jest mrzonką, ale palącą potrzebą współczesnego świata. Sfery prywatna i publiczna powinny się równoważyć.

The rapidly developing world is unceasingly a place of conflict. Today it is not so much a matter of wars over territory, as complex struggles of an economic, social or civilisational nature. At the same time, the old political divisions (into distant geographical regions and independent states conducting autonomous policies) are becoming less important and territorial boundaries are losing their significance. In the global, international world, the balance of power is changing: the bilateral Cold War division has passed into history; in the new millennium we are witnessing the creation of multilateral networks of interests and socio-economic phenomena. The political situation in various regions of the world, the price of fuel or the priorities of humanitarian aid are decided by more or less informal groups of states, such as the G8 or G20. They sometimes share common values, but more often common interests.

Szybko rozwijający się świat nie przestaje być miejscem konfliktów. Dziś to nie tyle wojny o terytorium, ile wyrafinowane zmagania o charakterze gospodarczym, społecznym czy cywilizacyjnym. Jednocześnie stare podziały polityczne (na odległe od siebie geograficznie regiony oraz niezależne państwa prowadzące autonomiczne polityki) stają się coraz mniej aktualne, a granice terytorialne tracą na znaczeniu. W globalnym świecie międzynarodowy układ sił się zmienia – dwubiegunowy, zimnowojenny podział przeszedł już do historii; w nowym tysiącleciu jesteśmy świadkami tworzenia się wielobiegunowych, sieciowych powiązań interesów i zjawisk gospodarczo-społecznych. O sytuacji politycznej w różnych regionach świata, cenach paliw czy priorytetach pomocy humanitarnej decydują mniej lub bardziej nieformalne grupy państw, takie jak G8 czy G20. Łączą je niekiedy wspólne wartości, a częściej – interesy.

The participants of the second session included Lech Wałęsa, Muhammad Yunus, Mairead Maguire and Peter Launsky-Tieffenthal (UN). Remaining photos: the audience; bottom right: Hanna Gronkiewicz-Waltz, President of Warsaw and Bogdan Zdrojewski, Polish Minister of Culture.

/ W sesji drugiej udział wzięli: Lech Wałęsa, Muhammad Yunus, Mairead Maguire, Peter Launsky-Tieffenthal (ONZ). Pozostałe zdjęcia: widownia; na dole po prawej; Hanna Gronkiewicz-Waltz, prezydent Warszawy, oraz Bogdan Zdrojewski, polski minister kultury.

Simultaneously, in conditions where centres of power are dispersing, it is becoming harder to indicate the entities responsible for negative phenomena: social inequalities, the devastation of nature, hunger or economic crises. If the significance of states is weakening and new international mechanisms of governance are still in their infancy, responsibility, like power, is subject to dispersal. In the meantime, the private sphere has been acting globally for a long time and is excellently organised. This has positive sides, but also negative ones. The economic crisis, which began in 2008, proved that the decisions of powerful financial institutions, operating on all continents, could have a greater effect on the lives of the 7 billion people of our planet than even the most powerful nation.

GLOBAL GOVERNANCE: A NEW NEED

As with online communities, the networks of ties between states and regions are growing independently of formal structures. The organisations founded in the 20th century to maintain the world order have not been able to deal with the new situation. One example is the World Trade Organisation; the United Nations is another. We need to think about how we want to achieve important social aims and put right global imbalances in the new millennium. The concept of global governance is one answer to the challenge.

Global governance does not mean the realisation of a utopian ideal of world government, but rather presupposes the extension of a system that de facto already exists. It consists in various types of organisations, agencies, groups of states and even cities, taking responsibility, within the sphere of their competences, for selected problems of the globalised world. A new network of ties and interests is thus formed. The entities of global governance bring together various interpermeating levels: public and private, local and international. The advantage of such a system of exercising power is that it is grassroots and democratic in nature, being the result of the activities of various interest groups.

Global governance thus understood is not without defects. Their source lies in the fact that the institutions and international organisations forming the system emerged in a different period. The UN, the WTO and the EU were created in a world governed by several global powers and took care not to threaten those powers' interests. Thus, in

Jednocześnie w warunkach rozproszenia ośrodków władzy coraz trudniej przychodzi wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za zjawiska niekorzystne: nierówności społeczne, dewastację przyrody, głód czy kryzysy gospodarcze. Jeśli znaczenie państw słabnie, a nowe mechanizmy międzynarodowego zarządzania dopiero raczkują, odpowiedzialność, podobnie jak władza, ulega rozproszeniu. Tymczasem sfera prywatna już od dawna działa globalnie w sposób skonsolidowany i doskonale zorganizowany. Ma to swoje zalety, ale i wady. Kryzys gospodarczy, który rozpoczął się w 2008 r., udowodnił, że decyzje potężnych instytucji finansowych dokonujących operacji na wszystkich kontynentach mogą odcisnąć większe piętno na życiu 7 mld osób naszej planety niż najpotężniejsze mocarstwo.

GLOBAL GOVERNANCE: NOWA POTRZEBA

Podobnie jak społeczności internetowe, sieciowe powiązania państw i regionów rosną niezależnie od formalnych struktur. Organizacje powołane w XX w. do utrzymywania światowego porządku nie odnajdują się w nowej rzeczywistości. Przykładem może być Światowa Organizacja Handlu czy Organizacja Narodów Zjednoczonych. Refleksji wymaga sposób, w jaki chcemy osiągać ważne cele społeczne i równoważyć światowe dysproporcje w nowym tysiącleciu. Odpowiedzią na to wyzwanie jest koncepcja *global governance*.

Globalne zarządzanie nie oznacza realizacji utopijnej idei rządu światowego, lecz zakłada budowanie systemu, który de facto w części już istnieje. Polega on na tym, że w zakresie swoich kompetencji różnego rodzaju organizacje, agencje, grupy państw, a nawet miast przejmują odpowiedzialność za wybrane problemy globalnego świata. Tworzy się w ten sposób nowa sieć powiązań i interesów. Podmioty *global governance* łączą w sobie różne przenikające się płaszczyzny: publiczną i prywatną, lokalną i międzynarodową. Zaletą takiego systemu sprawowania władzy na świecie jest to, że ma charakter oddolny i demokratyczny, jest wynikiem działań różnych grup interesów.

Tak rozumiane globalne zarządzanie nie jest pozbawione wad. Ich źródło bierze się stąd, że tworzące ten system instytucje i organizacje międzynarodowe powstały w innej rzeczywistości. Np. ONZ, WTO czy UE narodziły się w świecie rządzonym przez kilka globalnych mocarstw

The UN must be adapted to the challenges of the modern world and should try to understand every crisis from the viewpoint of one family and an individual person. / ONZ musi dostosowywać się do wyzwań współczesnego świata, a każdy kryzys starać się zrozumieć z punktu widzenia jednej rodziny i pojedynczej osoby.

Peter Launsky-Tieffenthal, UN Representative /
Reprezentant ONZ Peter Launsky-Tieffenthal

the opinion of the Nobel prize-winners, the existing international organisations require transformation - adaptation to the conditions of the new network era.

IMPROVE THE UNITED NATIONS

In the opinion of the Nobel prize-winners, the United Nations, the most important body in the struggle to maintain peace in the world, requires urgent reform. It is paradoxical that it is this sphere of the United Nations that is most criticised while no-one questions the achievements of its agencies responsible for refugees (the UNHCR), children (UNICEF) or cultural heritage (UNESCO). Assuring security and world peace remains the United Nations' main goal, but the Security Council's rules of functioning arouse controversy.

On key issues for the international community, the Charter of the United Nations gives the right of veto to each of the five permanent members of the Security Council. As a rule, these states block selected Security Council resolutions - those that threaten their particular interests - with the result that in many instances the UN becomes powerless to act: for instance, recently, in the case of Syria's civil war. The UN General Assembly, in which all the organisation's member states (193) participate, is also dominated by special interests. Achieving a compromise in such a large group is often impossible.

The Nobel Peace Prize laureates believe that reorganisation of the United Nations is

i zadbały o to, aby nie można było zagrozić ich interesom. Dlatego w opinii noblistów istniejące organizacje międzynarodowe wymagają transformacji – dostosowania się do realiów nowej sieciowej epoki.

ZJEDNOCZONE NARODY DO POPRAWY

W opinii noblistów pilnej reformy wymaga ONZ, najważniejszy podmiot w walce o utrzymanie pokoju na świecie. Paradoksalnie ta sfera działań ONZ jest najbardziej krytykowana, podczas gdy nikt nie kwestionuje osiągnięć jej agend odpowiedzialnych za ochronę uchodźców (UNHCR), dzieci (UNICEF) czy dziedzictwa kulturowego (UNESCO). Zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju na świecie pozostaje głównym celem ONZ, lecz kontrowersje budzą reguły funkcjonowania Rady Bezpieczeństwa.

W kwestiach kluczowych dla międzynarodowych społeczności Karta Narodów Zjednoczonych daje prawo weta każdemu z pięciu stałych członków Rady Bezpieczeństwa. Z reguły państwa te blokują jej wybrane rezolucje – te, które godzą w ich partykularne interesy, co powoduje, że w wielu przypadkach Organizacja Narodów Zjednoczonych okazuje się bezsilna, tak jak ostatnio w przypadku wojny domowej w Syrii. Partykularne interesy dominują też na posiedzeniach Zgromadzenia Ogólnego ONZ, w którym uczestniczą wszystkie państwa członkowskie tej organizacji (193). Osiągnięcie kompromisu w tak dużej grupie bywa niemożliwe.

NATO should be dissolved and we should forget about arming Europe. We don't want nuclear arms in Europe or anywhere else in the world. / Należy rozwiązać NATO i zapomnieć o zbrojeniu Europy.

Nie chcemy broni nuklearnej ani w Europie, ani nigdzie na świecie.

Mairead Maguire, Member of the Community of Peace People /
Członkini ruchu Ludzi Pokoju Mairead Maguire

one of the most urgent necessities for the future. The United Nations must learn to adapt to the requirements of the contemporary world, learn to look at global problems from the viewpoint of the individual human being, and, something that might be harder, produce a consensus among its members regarding such changes.

NATO AND THE EU IN THE NEW SITUATION

The North Atlantic Treaty Alliance was formed in the Cold War period, chiefly to protect Europe from the expansion of the USSR. In response, the Communist states established the Warsaw Pact, which was dissolved in 1991. On account of its military nature, NATO's activities have always evoked considerable emotion. According to its treaty, the aim of the alliance is mutual defence, or guaranteeing the security and territorial inviolability of all its member states. The fall of the USSR has resulted in a need to reformulate the organisation's mission and methods of acting.

Since the beginning of the 1990s, NATO armies have been participating in military interventions (for instance, in Kosovo and Afghanistan), but new risks and threats have also appeared. Terrorism and cyber-terrorism are matters falling outside the sphere of direct attacks on countries; thus NATO, as a military organisation, is awaiting discussion of its further reform. One idea presupposes that the pact's forces could form a unified European army - on the premise that the EU will continue to integrate. The EU, in the opinion of

Laureaci Pokojowej Nagrody Nobla są zdania, że reorganizacja ONZ to jedno z najpilniejszych wyzwań przyszłości. Organizacja ta musi umieć dostosować się do wymagań współczesnego świata, nauczyć się patrzeć na globalne problemy z punktu widzenia pojedynczego człowieka i, co może być najtrudniejsze, wypracować konsensus wśród swych członków wobec tych zmian.

NATO I UE: WOBEC NOWEJ RZECZYWISTOŚCI

Pakt Północnoatlantycki został powołany w okresie zimnej wojny głównie po to, aby chronić Europę przed ekspansją ZSRR. W odpowiedzi państwa bloku komunistycznego powołały Układ Warszawski, rozwiązany w 1991 r. Ze względu na swój militarny charakter działania NATO zawsze budziły wiele emocji. Traktatowym celem paktu jest obrona wzajemna, czyli zagwarantowanie bezpieczeństwa i nienaruszalności granic wszystkich państw członkowskich. Upadek ZSRR spowodował konieczność przeformułowania misji i metod działania tej organizacji.

Począwszy od początku lat 90., wojska NATO biorą udział w misjach o charakterze interwencyjnym (np. Kosovo, Afganistan), ale pojawiają się też nowe ryzyka i zagrożenia. Terroryzm i cyberterroryzm wykraczają poza kwestie związane z bezpośrednią napaścią na państwo, dlatego NATO, organizację typowo militarną, czeka dyskusja o dalszej reformie. Jedną z koncepcji zakłada, że siły paktu mogą stworzyć jednolitą armię europejską - przy założeniu, że dalsza integracja z UE będzie

the Nobel laureates, should pursue those forms of activity that favour the development of the economy, strengthening democracy and diminishing the differences between the rich and poor regions of the continent.

PERSPECTIVES FOR GLOBAL GOVERNANCE

The deepening of global cooperation requires change at the nation-state level. The European Union could play an important role in building an understanding of the mechanisms of ceding sovereignty at the supra-national level. Today, an increasing number of phenomena require consideration in the global context. It is sufficient to mention external security, migration and environmental protection. At the same time, global governance is an increasingly complicated arrangement. Within the framework of existing links, new groups, subgroups, forums and allegiances are being created. These are primarily international structures such as the G8, G20, ASEAN or ASEM. However, in this system, the roles of local autonomous governments, private corporations and non-governmental organisations are also growing. In certain areas, such as civil liberties, freedom of speech, transparency in government and human rights, entities in the third sector are the only ones today that are capable of acting effectively - often against the will of the state. These phenomena demonstrate that reflecting on key challenges for the future of the world is not possible without discussing global governance and the role of individual entities in shaping the new international order.

miała miejsce. Unia Europejska, zdaniem noblistów, powinna rozwijać te formy aktywności, które sprzyjają rozwojowi gospodarczemu, pogłębianiu demokracji oraz wyrównaniu różnic między bogatymi i biednymi regionami kontynentu.

PERSPEKTYWY GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA

Pogłębianie globalnego współdziałania wymaga zmian na poziomie państw narodowych. Ważną rolę w budowaniu rozumienia mechanizmów cedowania suwerenności na poziom ponadnarodowy może odegrać Unia Europejska. Dziś coraz więcej zjawisk wymaga rozpatrywania w kontekście globalnym. Wystarczy wspomnieć bezpieczeństwo zewnętrzne, migracje czy ochronę środowiska. Jednocześnie *global governance* to układ coraz bardziej skomplikowany. W ramach już istniejących powiązań tworzą się nowe grupy, podgrupy, fora i zależności. Są to przede wszystkim struktury międzypaństwowe, takie jak G8, G20, ASEAN, ASEM. W tym systemie rośnie jednak też rola samorządów lokalnych, prywatnych (korporacje) i organizacji pozarządowych. W niektórych dziedzinach, takich jak swobody obywatelskie, wolność słowa, transparentność sprawowania władzy czy przestrzeganie praw człowieka, podmioty trzeciego sektora jako jedyne znajdują dziś skuteczne sposoby działania, często wbrew woli państw. Zjawiska te świadczą o tym, że refleksja nad kluczowymi wyzwaniami dla przyszłości świata nie jest możliwa bez dyskusji o *global governance* i roli poszczególnych podmiotów w kształtowaniu nowego międzynarodowego ładu.

Recommendations / rekomendacje

- 1. If businesses operate globally, but politics remain national or regional, the negative effects of globalisation will increase. Thus globalisation requires a reorganisation of the structures responsible for exercising power and political governance.** / Jeśli biznes działa globalnie, a polityka krajowo lub regionalnie, rosną negatywne skutki globalizacji. Dlatego globalizacja wymusza przeorganizowanie struktur odpowiedzialnych za sprawowanie władzy i polityczne zarządzanie.
- 2. The existing international organisations responsible for world security and the balance of political power require reform in order to adapt to the new network order. Otherwise, they will be displaced by the informal structures and ties that are forming.** / Istniejące organizacje międzynarodowe, mające odpowiadać za bezpieczeństwo świata i równowagę sił politycznych, wymagają reformy, aby dostosować się do nowego sieciowego ładu. W przeciwnym razie zostaną wyparte przez tworzące się nieformalne struktury i powiązania.

UNHEARD VOICES. INEQUALITIES IN SOCIAL JUSTICE

USŁYSZCIE NAS! NIERÓWNOŚCI A SPRAWIEDLIWOŚĆ SPOŁECZNA

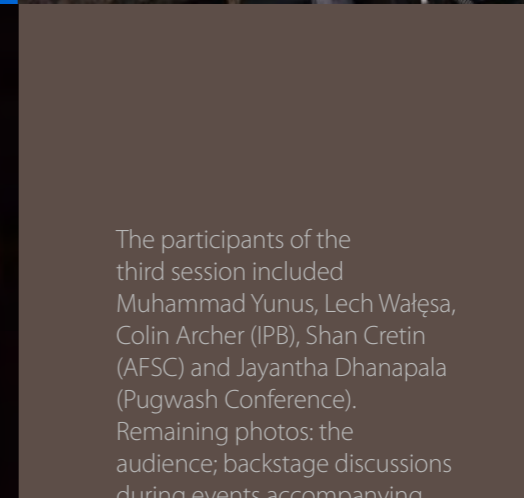
In the last two decades the level of poverty in the world has been reduced by half, but over a billion people still live in utmost destitution. / W ostatnich dwóch dekadach świat potrafił obniżyć poziom ubóstwa o połowę, ale nadal ponad miliard ludzi żyje w skrajnej nędzy.

We need to eliminate poverty entirely, just as we eliminated open gutters in our cities. This will not be possible, however, if people are not given a chance for individual growth and work, access to education and medical care, and protection against the forces of nature.

In 1990, 43% of the population in developing countries lived in extreme poverty. By the year 2000, this figure had shrunk to 1/3, and in 2010 it amounted to 21% of the world's total population. The leaders of the 147 countries which undertook in 2000 to implement the UN's Millennium Development Goals can be proud of themselves – the level of poverty in the world has fallen by half. According to the Nobel Prize winners, this is insufficient, however. Nearly 1.2 billion people, especially in Sub-Saharan Africa, India and China, still live on less than \$1.25 per day. Poverty thus needs to be wiped out in its entirety.

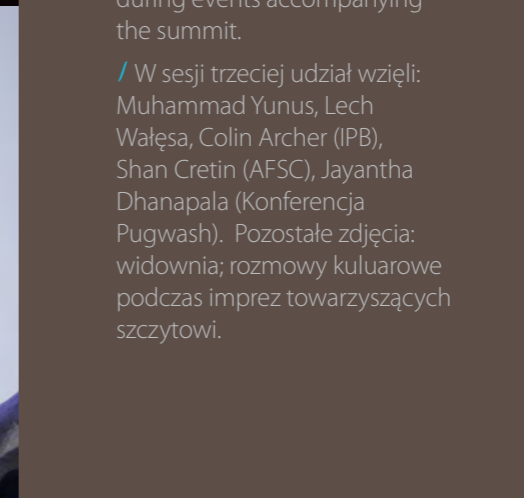
Musimy całkowicie zlikwidować biedę, tak jak kiedyś rynsztoki w miastach. Nie uda się to jednak bez zapewnienia ludziom szans indywidualnego rozwoju i pracy, dostępu do edukacji, opieki lekarskiej i ochrony przed siłami natury.

W 1990 r. 43 proc. ludności krajów rozwijających się żyło w skrajnej biedzie. Do 2000 r. odsetek ten zmalał do jednej trzeciej, a w 2010 r. wyniósł 21 proc. ogółu światowej populacji. Przywódcy 147 państw, które zobowiązały się w 2000 r. realizować Milenijne Cele Rozwoju Narodów Zjednoczonych, mogą być dumni – poziom biedy spadł o połowę. Zdaniem noblistów to jednak nie wystarcza. Za mniej niż 1,25 dol. dziennie nadal żyje blisko 1,2 mld osób, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej, Indiach i Chinach. Biedę trzeba więc wyeliminować całkowicie.

The participants of the third session included Muhammad Yunus, Lech Wałęsa, Colin Archer (IPB), Shan Cretin (AFSC) and Jayantha Dhanapala (Pugwash Conference). Remaining photos: the audience; backstage discussions during events accompanying the summit.

/ W sesji trzeciej udział wzięli: Muhammad Yunus, Lech Wałęsa, Colin Archer (IPB), Shan Cretin (AFSC), Jayantha Dhanapala (Konferencja Pugwash). Pozostałe zdjęcia: widownia; rozmowy kulturalowe podczas imprez towarzyszących szczytowi.

NOT ONLY ECONOMIC GROWTH

The world's poverty levels are reduced primarily through the economic growth of individual countries. For poverty to disappear, the rate of such growth in developing countries needs to increase. But growth alone does not limit the reach of poverty. Studies show that countries with more equal income distribution are able to deal with poverty much quicker, so the uniform distribution of the fruits of economic growth is also important.

Moreover, World Bank analyses show that one of the main prerequisites for liquidating poverty is the use of economic growth to create new jobs. According to data from the International Labour Organisation, the level of unemployment in developing countries is falling (although the present economic crisis has bucked this trend), but it is a very slow process, mainly because it is impossible to find employment for everyone in the public and private sectors. The Nobel Prize winners thus propose the introduction to world capitalism of the idea of social entrepreneurship, which creates new economic undertakings that give people employment and addresses community problems without engaging public funds. The best example of such an approach is the 'rural bank' (Grameen Bank) founded by Prof. Muhammad Yunus in Bangladesh in order to provide micro-credits for the poorest people. Financial experts predicted that Yunus' initiative would meet with a quick demise. But today the bank has 8.5 million borrowers, who are - at the same time - co-owners of the bank and also own small businesses in Bengali villages. The bank also set up over 50 social ventures with international firms.

Social enterprises have one more great advantage - they give poor people a chance for personal growth. According to the Nobel Prize winners, in the future the world should aim to stimulate societies, in addition to economies. Each

ROZWÓJ – NIETYLKO GOSPODARCZY

Poziom ubóstwa na świecie w pierwszej kolejności jest eliminowany dzięki wzrostowi gospodarczemu poszczególnych państw. Aby pozbyć się biedy, tempo tego wzrostu w krajach rozwijających się musi wzrosnąć. Sam wzrost nie ogranicza jednak zasięgu ubóstwa. Analizy pokazują, że kraje „równiejsze” pod względem zarobków radzą sobie z problemem ubóstwa szybciej, ważna jest więc równomierna dystrybucja owoców wzrostu gospodarczego.

Analizy Banku Światowego dowodzą ponadto, że jednym z głównych warunków likwidacji ubóstwa jest przełożenie wzrostu gospodarczego na tworzenie nowych miejsc pracy. Według danych Międzynarodowej Organizacji Pracy poziom bezrobocia w krajach rozwijających się spada (choć trwający kryzys gospodarczy zaburzył ten trend), ale jest to proces bardzo powolny, głównie ze względu na niemożność znalezienia dla wszystkich zatrudnienia w sektorze publicznym czy prywatnym. Nobliści proponują więc wprowadzenie do światowego kapitalizmu idei przedsiębiorczości społecznej, która tworzy nowe przedsięwzięcia gospodarcze, dające ludziom zatrudnienie, i rozwiązuje problemy społeczności bez angażowania środków publicznych. Przykładem jest „wiejski bank” (Grameen Bank), założony przez prof. Muhammada Yunusa w Bangladeszu, aby udzielać mikropożyczek najuboższym. Inicjatywie Yunusa eksperci od finansów wróżyli szybkie fiasko. Dziś bank ma 8,5 mln pożyczkobiorców, którzy są jednocześnie jego współwłaścicielami i prowadzą małą działalność gospodarczą w banglijskich wioskach. Bank uruchomił także ponad 50 spółek społecznych z międzynarodowymi firmami.

Przedsiębiorstwa społeczne mają jeszcze jedną wielką zaletę - dają ubogim szansę indywidualnego rozwoju. Zdaniem noblistów świat przyszłości powinien być nastawiony na stymulowanie nie tylko gospodarki, lecz także

We want to change this world – we want a poverty-free world. It is possible. / Chcemy zmienić

ten świat – chcemy świata, gdzie nie będzie biednych ludzi. Jest to możliwe.

Prof. Muhammad Yunus, founder of Grameen Bank /
Założyciel Grameen Banku prof. Muhammad Yunus

person has some skills and can make use of them if appropriate conditions are created. All will create their own place of work or find work and move out of poverty or out of the social assistance system. To inspire personal growth – not only that of markets – in a skilful manner is the key to a network world in which human activity and entrepreneurship count for more and more.

HEALTH AND EDUCATION

Subordinating political strategies to the goal of economic growth is today inappropriate, according to the Nobel Prize winners. In their struggle for higher GDP, governments can lose sight of other factors of importance for social development. This is especially visible in the case of emerging powers such as Brazil, India, China or the countries of South-East Asia. Their rising production and consumption mean that they will soon catch-up with western countries economically, but they will remain far behind in terms of indicators of importance for social development, such as education and health care. Universal access to such services is synonymous with a country's affluence, while their absence is indicative of poverty.

For this reason, the Nobel Prize winners think it worthwhile to promote alternative growth indicators such as the Human Development Index, published by the United Nations Development Programme (UNDP) since 1990. It takes into account other factors

społeczeństw. Każdy człowiek coś potrafi i może wykorzystać te umiejętności, jeśli stworzy mu się odpowiednie warunki. Da sobie lub znajdzie pracę, wyjdzie z biedy lub z systemu opieki społecznej. Umiejętne inspirowanie rozwoju jednostek, a nie tylko rynków, jest kluczem do sieciowego świata, w którym ludzka aktywność i przedsiębiorczość liczą się coraz bardziej.

ZDROWI I WYKSZTAŁCENI

Podporządkowanie politycznych strategii osiągnięciu gospodarczego wzrostu jest – zdaniem noblistów – niewłaściwe. Walcząc o przyrost PKB, rządy tracą z oczu inne priorytety, kluczowe dla rozwoju społecznego. Jest to szczególnie widoczne w przypadku rosnących potęg, takich jak Brazylia, Indie, Chiny czy kraje Azji Południowej. Rosnący przemysł i konsumpcja sprawiają, że wkrótce dogonią one gospodarczo kraje zachodnie, ale daleko im do osiągnięcia zachodnich wskaźników w dziedzinach kluczowych dla prawidłowego rozwoju społecznego: edukacji i ochronie zdrowia. Ich powszechność jest synonimem zamożności państw, a niedostatek świadczy o ubóstwie.

Dlatego w opinii noblistów warto promować alternatywne wskaźniki rozwoju, takie jak Human Development Index, publikowany od 1990 r. przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Uwzględnia on nie tylko PKB,

We find it hard to understand poor countries because we have separated ourselves from them.

The problem is not that their voices are not loud enough, but that we choose not to hear them.

/ Trudno nam zrozumieć sprawy krajów biedniejszych, bo rozdzieliliśmy się. Problemem nie jest to, że głosy są zbyt ciche, problemem jest, że nie chcemy ich słuchać.

Shan Cretin, Member of the American Friends Service Committee /
Członkini Komitetu Służby Społeczeństwu Amerykańskiego
Religijnego Stowarzyszenia Przyjaciół Shan Cretin

describing the state of a society besides GDP – factors such as average life expectancy, literacy (the ability to write and read with comprehension), and schooling (whether school attendance for children is compulsory). The increased importance of those indicators has an impact on government strategies and the authorities' changing attitude leads to higher budgets for health care and education.

LESS ARMAMENTS, MORE SOLIDARITY

The Nobel Prize winners also point to the disproportions which exist in public expenditures: governments tend to spend gigantic sums on armaments and only small sums on socially important ends. According to the Swedish think-tank SIPRI, the world spent 1.75 trillion USD, 2.5% of global GDP, on armaments in 2012. A mere 15 countries are responsible for 80% of this sum. The world's largest arms spenders are the USA (39%), China (9.5%) and Russia (5.2%). That same year, 17.9 billion USD was spent worldwide on humanitarian aid, according to the *Global Humanitarian Assistance Report 2013*. That's 1% of the sum spent on armaments and this figure is decreasing.

According to the Nobel Prize winners, it is necessary to bring some balance into public spending and be guided by the good of all, in keeping with the principles of social solidarity of richer countries with poorer ones.

ale również inne czynniki opisujące stan społeczeństwa, takie jak przeciętna długość życia, wskaźnik alfabetyzacji (umiejętności pisanie i czytania ze zrozumieniem) oraz skolaryzacji (objęcia dzieci obowiązkiem szkolnym). Wzrost znaczenia takich indeksów wpływa na strategię rządów, a zmiana mentalności władz skutkuje zwiększaniem budżetów na ochronę zdrowia i edukację.

MNIEJ ZBROJEŃ, WIĘCEJ SOLIDARNOŚCI

Nobliści wskazują też na dysproporcje w wydatkach z budżetów publicznych – rządy przeznaczają gigantyczne kwoty na zbrojenia, a małe na kwestie ważne społecznie. Według danych szwedzkiego think tanku SIPRI w 2012 r. świat wydał na broń 1,75 bln dol., czyli 2,5 proc. globalnego PKB. Za 80 proc. tych wydatków stoi zaledwie 15 państw; najwięcej na zbrojenia łożą: USA (39 proc.), Chiny (9,5 proc.) i Rosja (5,2 proc.). W tym samym roku na pomoc humanitarną na całym świecie wydano 17,9 mld dol., czyli 1 proc. kwoty przeznaczanej na zbrojenia (*Global Humanitarian Assistance Report 2013*), i kwoty te spadają.

Zdaniem noblistów trzeba przywrócić równowagę w publicznych wydatkach i kierować się dobrem powszechnym, zgodnie z zasadami społecznej solidarności bogatszych państw z biedniejszymi.

The money obtained by limiting expenditures on armaments could be used for humanitarian aid, among other things. According to the World Bank, mitigating the effects of emergency situations, such as natural disasters (but also financial crises and rising fuel costs) is another condition for the elimination of poverty. In 2011 alone, losses caused by natural disasters in the world reached 380 billion USD. Each such disaster entails a worsening of the social and material situation of many people. The Asian Development Bank estimates that in 2010-2012 over 42 million people lost their homes as a result of natural disasters in the Asia and Pacific region alone. The Nobel Prize winners warn that if a global change of priorities doesn't take place, efforts made on behalf of poverty reduction in many regions of the world will continue to be undone by the caprices of nature.

Środki uzyskane z ograniczenia wydatków na zbrojenia mogłyby zostać przeznaczone m.in. na pomoc humanitarną. Według analiz Banku Światowego to właśnie łagodzenie skutków sytuacji nadzwyczajnych, takich jak klęski żywiołowe (ale też kryzysy finansowe i zwiększanie cen paliw), jest kolejnym warunkiem eliminacji biedy. Tylko w 2011 r. straty spowodowane klęskami żywiołowymi sięgnęły na świecie 380 mld dol. Za każdym razem oznacza to pogorszenie sytuacji społecznej i materialnej ludzi. Azjatycki Bank Rozwoju ocenia, że w latach 2010–2012 tylko w regionie Azji i Pacyfiku ponad 42 mln osób utraciło domy w wyniku klęsk żywiołowych. Nobliści alarmują, że jeśli nie nastąpi globalna zmiana priorytetów, wysiłki czynione na rzecz obniżania ubóstwa w wielu rejonach świata wciąż będą niweczone przez kaprysy natury.

Recommendations / rekomendacje

- 1. Capitalism needs to be redefined. Let's invest in intelligent growth, not in growth as such. It is necessary to work out growth models that take into account the need to level differences between social groups.** / Kapitalizm wymaga redefinicji. Inwestujmy w mądry rozwój, a nie tylko wzrost. Konieczne jest wypracowanie takich modeli wzrostu, które uwzględniają niwelowanie różnic między różnymi grupami społecznymi.
- 2. Striving for economic growth is not enough – it should be accompanied by concern for education and health care, because they also form an integral part of prosperity.** / Dążenie do rozwoju gospodarczego nie wystarczy – powinna towarzyszyć mu troska o edukację i ochronę zdrowia, bo one też tworzą dobrobyt.
- 3. Social entrepreneurship and other models of entrepreneurship – ones that provide jobs and generate profit while resolving social problems such as unemployment – are another way to combat poverty.** / Rozwiązaniem, które może wyeliminować ubóstwo, może być przedsiębiorczość społeczna, a także alternatywne modele przedsiębiorczości – takie, które dają pracę, wypracowują zysk, a zarazem likwidują problemy społeczne, np. bezrobocie.
- 4. The international community should put pressure on countries which invest in armaments and urge them to invest more in measures counteracting the effects of natural disasters and in poverty-reducing humanitarian initiatives.** / Społeczność międzynarodowa powinna naciskać na kraje, które inwestują w zbrojenia, by inwestowały silniej w przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i pomoc humanitarną zmniejszającą biedę.

OLD AND NEW THREATS TO HUMAN RIGHTS

PRAWA CZŁOWIEKA: ZAGROŻENIA W CZERWIE I DZIŚ

We must combat violations of human rights primarily through citizen and consumer activism.

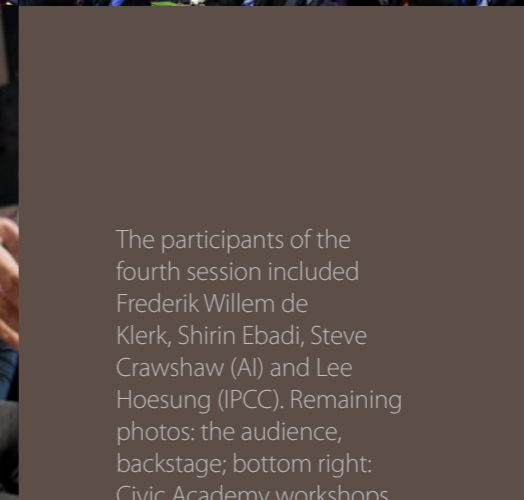
/ Łamanie praw człowieka musimy się przeciwstawiać przede wszystkim poprzez aktywność obywatelską i konsumencką.

For several decades the world has been fighting for the rights of its weakest and most endangered members. The scale of human tragedy caused by the two world wars led to the creation of a universal code of fundamental norms. The Universal Declaration of Human Rights and the International Covenants on Human Rights were then adopted. It was also agreed that the International Criminal Court could try individuals accused of committing the gravest crimes and the UN Security Council could react to flagrant violations of human rights.

But human rights are still being violated. In 2012, according to Amnesty International's annual report, restrictions on freedom of speech were documented in at least 101 states, and instances of torture and persecution in at least 112 states. The organisation points out that in the past year tens of thousands of people have suffered as a result of armed conflicts in Afghanistan, Burma, Pakistan and Thailand.

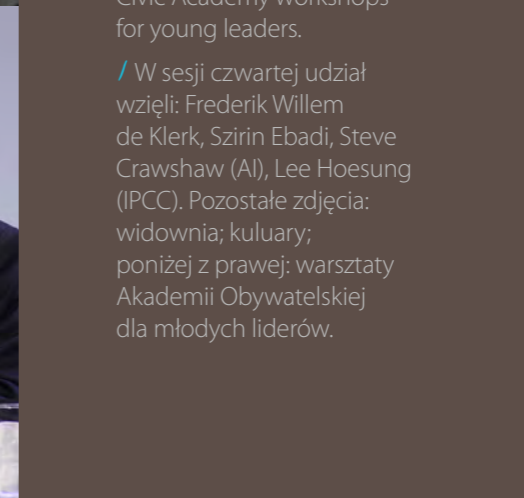
Od kilkudziesięciu lat świat stara się walczyć o prawa najsłabszych i narażonych na krzywdę. Skala ludzkiej tragedii spowodowanej przez dwie wojny światowe wymusiła stworzenie uniwersalnego zestawu norm o charakterze fundamentalnym. Przyjęto wtedy m.in. Powszechną Deklarację Praw Człowieka, Europejską Konwencję Praw Człowieka i Międzynarodowe Pakty Praw Człowieka. Uzgodniono także, iż Międzynarodowy Trybunał Karny może sądzić pojedyncze osoby oskarżane o popełnienie najcięższych zbrodni, a Rada Bezpieczeństwa ONZ stosować instrumenty reagowania na rażące przypadki łamania praw człowieka.

Ale prawa człowieka nadal są łamane. W 2012 r., według Roczego Raportu Amnesty International, udokumentowano ograniczenia w zakresie wolności słowa w przynajmniej 101 państwach oraz przypadki tortur i znęcania się w przynajmniej 112 państwach. Organizacja przypomina, że w ubiegłym roku na skutek zbrojnych konfliktów w Afganistanie, Birmie, Pakistanie i Tajlandii ucierpiały dziesiątki tysięcy ludzi.

The participants of the fourth session included Frederik Willem de Klerk, Shirin Ebadi, Steve Crawshaw (AI) and Lee Hoesung (IPCC). Remaining photos: the audience, backstage; bottom right: Civic Academy workshops for young leaders.

/ W sesji czwartej udział wzięli: Frederik Willem de Klerk, Shirin Ebadi, Steve Crawshaw (AI), Lee Hoesung (IPCC). Pozostałe zdjęcia: widownia; kuluary; poniżej z prawej: warsztaty Akademii Obywatelskiej dla młodych liderów.

CHANGES IN THE STRUGGLE FOR HUMAN RIGHTS

Politics has a major impact on the dissonance between efforts to assure people of their human rights and the continual violations of these rights. The Nobel laureates noted that the struggle for human rights has changed since the end of the Cold War, as there are no longer two strong opposing camps, and governments and international organisations have grown weaker. At the same time, new regional and global powers such as China and Iran are growing and their governments do not always share Western ways of thinking about human rights. Local armed conflicts, in which thousands of victims are dying (in Rwanda, Sudan, Syria, Somalia and Mali) are still occurring. Cultural and social norms are another cause of violations. In the opinion of the Nobel laureates, in this context particular attention should be directed at violations of human rights in respect to women, who constitute half of the human population. In Congo, Sudan, Mali and Chad, large numbers of rapes are being committed by soldiers, and in Afghanistan and Pakistan the Taliban, in accordance with its customs, carry out executions of women and girls. In India the media have reported on large numbers of brutal rapes, atrocities in which in which many men see nothing wrong. In Iran, in accordance with harsh laws patterned on *sharia*, women have fewer rights than men: if a woman dies in a car accident, her family receives from the insurer half the sum that would be received in the case of a man's death. Violations of women's rights in Muslim countries are facilitated by patriarchal cultures and the activeness of Islamic conservatives.

Religious differences are also a frequent cause of human rights violations. According to Amnesty International's most recent report, in 2012 in China, Muslims, Buddhists, Christians and Falun Gong adherents were tortured, persecuted, unjustly arrested and jailed. Local authorities are still financing projects to stimulate the economy by selling their land, resulting in the forced eviction of thousands of people.

Observance of human rights has not been furthered by global migrations. In 2012, the majority of the world's 214 million migrants were not assured of basic rights either by the countries they had left, or by the countries receiving them. Many thus work in conditions close to forced labour, and sometimes even slavery. This is the sad account of 2012 alone.

WALKA O PRAWA CZŁOWIEKA TOCZY SIĘ INACZEJ

Na rozdźwięk między staraniami o zapewnienie ludziom ich praw a ciągłymi przypadkami ich łamania istotnie wpływa polityka. Nobliści zauważają, że po zakończeniu zimnej wojny walka o prawa człowieka jest inna, bo nie ma już dwóch silnych hegemonów, a rządy i organizacje międzynarodowe stały się słabsze. Jednocześnie rosną nowe regionalne i globalne potęgi, takie jak Chiny czy Iran, których rządy nie podzielają zachodniego sposobu myślenia o prawach człowieka. Wciąż występują lokalne konflikty zbrojne (Rwanda, Sudan, Syria, Somalia, Mali), w których giną tysiące ofiar. Innym powodem są normy kulturowo-społeczne. W opinii noblistów w tym właśnie kontekście należy zwrócić szczególną uwagę na przypadki łamania praw człowieka wobec kobiet, które stanowią połowę ludzkiej populacji. W Kongu, Sudanie, Mali, Czadzie żołnierze dokonują licznych gwałtów, a w Afganistanie i Pakistanie talibowie wykonują uzasadniane względami obyczajowymi egzekucje na kobietach i dziewczynkach. W Indiach media informują o licznych brutalnych gwałtach, w których mężczyźni nie widzą niczego złego. W Iranie, zgodnie z surowymi prawami wzorowanymi na szariacie, kobiety mają mniej praw niż mężczyźni – jeśli w wypadku samochodowym zginie kobieta, jej rodzina otrzyma od ubezpieczyciela połowę kwoty, którą uzyskalaby z powodu śmierci mężczyzny. Łamaniu praw kobiet w krajach muzułmańskich sprzyja patriarchalna kultura i aktywność islamskich konserwatystów.

Częstym powodem łamania praw człowieka są także różnice religijne. Według najnowszego raportu Amnesty International w 2012 r. w Chinach muzułmanie, buddyści, chrześcijanie oraz praktykujący Falun Gong nadal byli torturowani, prześladowani, bezpodstawnie aresztowani i więzieni. Lokalne władze wciąż finansują projekty stymulujące gospodarkę pieniędzmi pochodzącymi ze sprzedaży ich ziemi, co skutkowało przymusową eksmisją tysięcy ludzi.

Przestrzeganiu praw człowieka nie sprzyjają też światowe migracje. W 2012 r. większości z 214 mln migrantów na całym świecie nie zostały zapewnione podstawowe prawa ani przez kraje, które opuszczali, ani przez państwa przyjmujące. Wielu pracuje więc w warunkach zbliżonych do pracy przymusowej, a czasem wręcz niewolnictwa. To smutny bilans tylko z 2012 r.

It is not true that Islam is at the base of violations of women's rights in Arab countries.

The countries of this region are ruled by despots who err in their interpretations of religion. /

To nieprawda, że u podstaw łamania praw kobiet w krajach arabskich leży islam. Kraje tego regionu rządzone są przez despotów, którzy dokonują błędnej interpretacji religii.

Shirin Ebadi, founder of the Defenders of Human Rights Centre /
Założycielka organizacji Centrum Obrony Praw Człowieka Szirin Ebadi

TERRORISM AND ABUSE OF POWER: NEW SPHERES OF DANGER

In the opinion of the Nobel laureates, new categories of human rights violations have appeared: activities conducted by democratic countries in the name of fighting terrorism and the abuses committed by global corporations in developing countries. According to the Nobel laureates, Western countries' struggle with terrorism sometimes leads to violations and limitations of human rights. Examples of this phenomenon are the humiliating treatment of prisoners in Iraq or in Guantanamo, the acceptance of torture by George W. Bush's administration (including water-boarding), the increased activity of drones in Pakistan and Yemen, and Russia's human rights transgressions in Chechnya. Another example is the recently revealed mass surveillance of millions of people by government agencies of the United States and the United Kingdom (and perhaps other countries). The Nobel laureates are in agreement that terrorism should not be tolerated, but the response to it must be proportionate. The roots of terrorism should be sought in ignorance and poverty. Instead of trying to eliminate terrorists with drones, states should support the development of education and act to eradicate poverty in the countries that are their homelands.

The Nobel laureates also draw attention to the necessity for international corporations to take greater responsibility for human rights. In countries with cheap labour forces, such

TERRORYZM I NADUŻYCIA: NOWE SFERY ZAGROŻEŃ

Zdaniem noblistów pojawiły się także nowe kategorie łamania praw człowieka: działania prowadzone przez kraje demokratyczne w imię walki z terroryzmem oraz nadużycia, jakich globalne korporacje dokonują w krajach rozwijających się. Według laureatów Nagrody Nobla walka z terroryzmem przez kraje Zachodu niekiedy prowadzi do łamania i ograniczania praw człowieka. Poniżające traktowanie więźniów w Iraku czy w więzieniu Guantanamo, akceptowane przez administrację George'a W. Busha tortury (m.in. tzw. *waterboarding*), wzmożona aktywność wojskowych samolotów bezzałogowych (dronów) na terenach Pakistanu i Jemenu czy łamanie praw człowieka przez Rosjan w Czeczenii – to przykłady tego zjawiska. Inną jego odmianą jest ujawniona ostatnio masowa inwigilacja milionów obywateli na całym świecie, przeprowadzana przez agencje rządowe USA i Wielkiej Brytanii (a być może także innych krajów). Nobliści są zgodni – nie można tolerować terroryzmu, ale odpowiedź na niego musi mieć charakter adekwatny. Korzeni terroryzmu trzeba szukać w społecznej ignorancji i ubóstwie. Zamiast zatem eliminować terrorystów za pomocą dronów, państwa powinny wspierać rozwój edukacji i działać na rzecz likwidacji biedy w krajach, które są ich matecznikami.

Nobliści zwracają też uwagę na konieczność wzięcia większej odpowiedzialności za

Today, examples of countries that are human rights violators are China and Iran. Even in those regions we see certain changes. They aren't happening on their own; we still have to exert pressure. / Dziś przykładem krajów łamiących prawa człowieka są Chiny, także Iran. Nawet w tych rejonach widzimy pewne zmiany. Nie zachodzą one same z siebie, wciąż musimy wywierać presję.

Steve Crawshaw, British activist in Amnesty International /
Brytyjski działacz Amnesty International Steve Crawshaw

as Bangladesh, corporations often violate the human rights of their employees. Large European and American firms pay such low wages there that their employees are driven into poverty. At the same time, a small rise in wages, which would make a very small difference to the price of the final product, could draw millions of people out of poverty.

NEW TIMES, NEW METHODS OF COMBATING VIOLATIONS

New challenges require new tools. The response to human rights violations should be human activism combined with new technologies and media. By buying fair trade products, which are slightly more expensive but are produced in an ethical manner, consumers can today have a real impact on corporate policies. The key is to pressure corporations to make such products available. For instance, Shirin Ebadi's campaign to boycott the products of a certain Western concern resulted in the firm's withdrawal from contracts with the Iranian government. Consumer protests turn out to be effective.

Organisations such as Amnesty International or Human Rights Watch monitor instances of human rights violations, and make it possible for ordinary citizens to engage on behalf of people who are persecuted or are prisoners of conscience. Technological progress, access to information, the possibility for rapid communication (including by social media) and the increasingly high level of

prawa człowieka przez ponadnarodowe korporacje. W krajach taniej siły roboczej, takich jak Bangladesz, korporacje naruszają prawa człowieka, łamiąc prawa pracowników. Duże firmy europejskie i amerykańskie płacą tam pracownikom tak niskie stawki, że wpędzają ich w ubóstwo. Tymczasem niewielkie podwyższenie płac, które przełożyłoby się na bardzo małą różnicę w cenie finalnego produktu, mogłoby wydzwignąć z biedy miliony ludzi.

NOWE CZASY, NOWE METODY WALKI

Nowe wyzwania wymagają nowych narzędzi. Odpowiedzią na łamanie praw człowieka może być ludzka aktywność w połączeniu z wykorzystaniem nowych technologii i mediów. Już dziś konsumenci poprzez kupowanie produktów *fair trade*, nieco droższych niż te tradycyjne, ale produkowanych w etyczny sposób, mogą skutecznie wpływać na politykę korporacji. Kluczem jest nacisk na korporacje, aby udostępniały w swoich ofertach uczciwe produkty. Np. prowadzona przez Shirin Ebadi kampania bojkotująca kupowanie produktów zachodniego koncernu poskutkowało wycofaniem się firmy z kontraktów z rządem Iranu. Konsumencki sprzeciw okazuje się skuteczny.

Organizacje, takie jak Amnesty International czy Human Rights Watch, monitorują przypadki łamania praw człowieka i umożliwiają zwykłym obywatelom angażowanie się na rzecz osób prześladowanych i więźniów sumienia. Postęp technologiczny, dostęp do informacji, możliwość szybkiej komunikacji (m.in. za pomocą mediów społecznościowych) z innymi, coraz wyższy poziom

education and consciousness among people means that new possibilities are appearing for activists trying to influence governments.

Citizen activism is a key instrument in placing pressure on governments to respect the right to privacy. In 2012, there were citizen protests throughout Europe against the introduction of ACTA (the Anti-Counterfeiting Trade Agreement), which, in their organiser's opinion, was a step towards censorship, even if in the name of combating copyright piracy. Thanks to social media, thousands of young people were spontaneously brought onto the streets. Movements of this type can be significant in protesting against the excessive tendencies on the part of governments to increase control over citizens through digital surveillance (by means of thousands of databases, surveillance cameras, mobile phone information and digital traces on the Internet – a 'surveillance society').

Simultaneously, those engaged in the struggle for human rights are often repressed. In 2012 in China, at least 130 activists and human rights defenders were arrested or had their freedom restricted in some manner. The writer and professor Liu Xiaobo, a Nobel Peace Prize laureate, who was also invited to the Warsaw summit, is still in jail in Jinzhou, China. The Nobel laureates in Warsaw appealed to the government of China to free this prisoner of conscience. The pressure of organised and insistent public opinion is one of the most effective tools in counter-acting violations of human rights and will become ever more important.

edukacji i świadomości ludzi sprawiają, że przed działalnością aktywistów starających się wpływać na rządy otwierają się nowe możliwości.

Aktywność obywatelska jest kluczowym instrumentem nacisku na rządy, by respektowały prawo do prywatności. W 2012 r. przez Europę przetoczyły się obywatelskie protesty przeciw wdrożeniu tzw. międzynarodowego prawa ACTA (ang. Anti-counterfeiting Trade Agreement), które mogło zdaniem organizatorów protestów prowadzić do cenzury w imię walki z piractwem. Na ulicach pojawiły się tysiące młodych ludzi, skrzykniętych spontanicznie dzięki mediom społecznościowym. Ruchy tego rodzaju mogą mieć znaczenie w przeciwstawianiu się nadmiernym tendencjom władzy do poszerzania kontroli nad obywatelami dzięki cyfrowej inwigilacji: tysiącom baz danych, kamerom monitoringu, telefonom komórkowym i cyfrowym śladom pozostawianym w sieci („społeczeństwo nadzorowane”).

Jednocześnie osoby angażujące się w walkę o prawa człowieka są często represjonowane. W 2012 r. w Chinach co najmniej 130 aktywistów i obrońców praw człowieka zostało zatrzymanych lub dotkniętych różnymi formami ograniczenia wolności. Nadal w więzieniu w chińskim Jinzhou przebywa jeden z laureatów Pokojowej Nagrody Nobla – pisarz i profesor Liu Xiaobo, który również został zaproszony na warszawski szczyt. Nobliści zaapelowali w Warszawie do rządu Chin o uwolnienie tego więźnia sumienia. Zorganizowany i głośny nacisk opinii publicznej jest bowiem jednym z najbardziej skutecznych narzędzi przeciwdziałania łamaniu praw człowieka – i będzie coraz ważniejszy.

Recommendations / rekomendacje

1. In the struggle for human rights, the role of democratic governments and international organisations is weakening, while citizen and consumer activism is growing. Democratic societies should promote and support these attitudes. / W walce o prawa człowieka słabnie rola demokratycznych rządów i organizacji międzynarodowych, a rośnie aktywności obywatelskiej i konsumenckiej. Społeczeństwa demokratyczne powinny te postawy promować i wspierać.
2. New threats to human rights are appearing from states that want to control cyberspace (the right to privacy) and from international corporations (the right to a decent wage). These areas will require particular monitoring in the future. / Nowe zagrożenia dla praw człowieka pojawiają się ze strony państw, które chcą kontrolować cyberprzestrzeń (prawo prywatności), oraz międzynarodowych korporacji (prawo do godziwego zarobku). Obszary te wymagają szczególnego monitoringu w przyszłości, mogą bowiem rodzić nowe zagrożenia.

SOLIDARITY AND RECONCILIATION: NO MORE WARS

SOLIDARNOŚĆ I POJEDNANIE: NIGDY WIĘCEJ WOJNY

Thanks to globalisation and technology, the number of barriers to communication are becoming fewer and fewer. But will this lead to faster growth or to a 'War of the Worlds'? / Dzięki globalizacji i technologii mamy coraz mniej barier komunikacyjnych. Ale czy spowoduje to szybszy rozwój, czy doprowadzi do „wojny światów”?

Humanity senses that, since the Cold War came to an end, its history has been going through a transition, a period between two eras. This is reflected by the frequent usage of prefixes like 'post,' 'after,' or 'inter' in describing the present. The rapid processes of globalisation, digitalisation and urbanisation are having an impact on the behaviour of individuals, societies, and states and are leading to fundamental changes in relations between people. In the new millennium, travelling is cheaper and simpler and cultures are more mixed. This is the great 'competitive superiority' of the present era but, at the same time, it is a source of new threats. The key to the future is to prepare humanity not only to encounter, but also to live with the Other.

Ludzkość wyczuwa, że od zakończenia zimnej wojny ma do czynienia z okresem przejściowym w swej historii, czasem pomiędzy epokami. Znajduje to odzwierciedlenie w częstym stosowaniu przedrostków „post”, „po” czy „między” przy konstruowaniu opisów współczesności. Gwałtownie przebiegające procesy globalizacji, cyfryzacji i urbanizacji wpływają zaś na zachowania jednostek, społeczeństw oraz państw i powodują zasadnicze zmiany w relacjach między ludźmi. W nowym tysiącleciu podróżowanie jest tańsze i prostsze, a kultury mieszane. To wielka „przewaga konkurencyjna” obecnej epoki, ale także źródło nowych zagrożeń. Kluczem do przyszłości jest przygotowanie ludzkości nie tylko na spotkanie, lecz także bycie z Innym.

The participants of the fifth session included His Holiness the 14th Dalai Lama, Mairead Maguire and Melissa Fleming (UNHCR). Remaining photos: the audience.

/ W sesji piątej udział wzięli: Jego Świątobliwość Dalajlama XIV, Mairead Maguire, Melissa Fleming (UNHCR). Pozostałe zdjęcia: widownia.

SO FAR, AND YET SO CLOSE

The rapid growth of international communication inspired the Canadian philosopher Marshall McLuhan to apply the term 'global village' to the contemporary world. The invention and spread of satellite television, mobile phones, and the Internet have made the circulation of information more efficient and brought distant people, nations and cultures closer together. According to the International Telecommunications Union, the number of mobile phone subscribers in 2013 was almost equal to the number of people on Earth. Almost 40% of the world's population has access to the Internet (in developed countries the figure is 77%). This represents over 750 million households. Great opportunities for education and for the economy are thus entailed, but there are also dangers. The enormous masses of people still living in poverty have never before been so conscious of the world's inequality.

Another aspect of globalisation that brings societies and people closer together is the unprecedented scale of travel today. In 2012, for the first time in history, the overall number of tourists exceeded one billion. The World Tourism Organisation estimates that by 2030, the number of travellers will be rising by an average of 3.8% per year. Many of the tourists are not interested in the countries they visit, but only in relaxation. They do not adapt to local habits and norms. This is why, in certain world regions, the growth of global tourism leads to social dysfunction.

At the same time, migration is also on the rise in the world. According to the World Bank, the number of people living away from their country of origin has risen from 120 million in 1990 to 215 million in 2012. Some are qualified workers who have received better offers of employment in a different country, while others are refugees and economic migrants, whose plight the sociologist and philosopher Zygmunt Bauman describes using the metaphor of 'human waste' – the excluded and unwanted. They are the victims of globalisation. According to the Office of the UN High Commissioner for Refugees, there are 45 million of them, of which over 26 million are internally displaced persons, a group especially exposed to danger as they are not protected by either their own state authorities or international conventions.

Problems caused by growing migration and cultural friction take place not only in developing countries, but also in

TAK DALEKO, A TAK BLISKO

Szybki rozwój międzynarodowej komunikacji zainspirował kanadyjskiego filozofa Marshalla McLuhana do określenia współczesnego świata mianem „globalnej wioski”. Wynalezienie i popularyzacja telewizji satelitarnej, telefonów komórkowych i internetu usprawniły obieg informacji, umożliwiły zbliżenie ludzi, narodów i kultur do tej pory od siebie oddalonych. Według danych Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego liczba abonentów telefonów komórkowych w 2013 r. jest już niemal równa liczbie ludzi żyjących na Ziemi. Prawie 40 proc. światowej populacji ma dostęp do sieci (w krajach rozwiniętych ten odsetek wynosi 77 proc.), co przekłada się na ponad 750 mln gospodarstw domowych. Stwarza to szanse m.in. dla edukacji i gospodarki, ale również zagrożenia. Ogromne masy ludzi wciąż żyjących w biedzie jeszcze nigdy nie były tak bardzo świadome panujących na świecie nierówności.

Kolejnym aspektem globalizacji zbliżającym społeczeństwa jest przemieszczanie się ludzi na niespotykaną wcześniej skalę. W 2012 r. po raz pierwszy w historii ogólna liczba turystów przekroczyła miliard. Światowa Organizacja Turystyki szacuje, że do 2030 r. liczba podróżujących będzie się zwiększać średnio o 3,8 proc. rocznie. Część turystów nie interesuje się krajami, które odwiedza, i jest nastawiona na relaks. Nie dostosowują się do lokalnych zwyczajów i norm. Dlatego rozwój globalnej turystyki powoduje w niektórych regionach świata dysfunkcje społeczne.

Jednocześnie nasilają się światowe migracje. Według danych Banku Światowego liczba osób żyjących poza granicami swojego kraju pochodzenia wzrosła ze 120 mln w 1990 r. do 215 mln w 2012 r. Z jednej strony to wykwalifikowani pracownicy, którzy otrzymali lepsze propozycje w innym kraju, z drugiej – uchodźcy oraz migranci ekonomiczni, do których opisu socjolog i filozof Zygmunt Bauman używa metafory „ludzkich odpadów”, ludzi wykluczonych i niechcianych. To ofiary globalizacji. Jest ich – według danych Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców – 45 mln, z czego ponad 26 mln to uchodźcy wewnętrzni (*internally displaced persons*), szczególnie narażeni na niebezpieczeństwo, gdyż nie chronią ich ani władze państwa, którego są obywatelami, ani międzynarodowe konwencje.

Problemy wywoływane rosnącym poziomem migracji i tarciami kulturowymi występują nie tylko w krajach

Dialogue is the only way to resolve any issue. / Jedynym sposobem na rozwiązanie problemu jest rozmowa.

His Holiness the 14th Dalai Lama /
Jego Świątobliwość Dalajlama XIV

the European Union. Some of its leading politicians, including German chancellor Angela Merkel, have stated publicly that the immigration policies being applied to this time have failed. Radical parties are growing in strength on the wave of anti-immigrant sentiment. In Austria, Greece and Finland their representatives have won places in the national parliaments and the alliances they form may lead to the ascendance of anti-immigrant sentiment in the European Parliament.

The danger entailed by increasingly frequent encounters between representatives of various cultures was described in the 1990s in *The Clash of Civilisations* by the American political scientist Samuel Huntington. In his opinion, conflicts of an ideological or economic nature in the post-Cold War world would be displaced by struggles and by war of a cultural nature between civilisations. His diagnosis on the inevitability of conflict at the meeting point of cultures, especially between Christianity and Islam, met with sharp criticism for the author's one-dimensional view of those relations. But some people today still think such views contained much truth.

AN ERA OF CIVIL WARS

Huntington also described the gradual loss of importance of states and the replacement of war between them by internal conflict. Data seems to confirm this view: according to the International Peace Research Institute in Stockholm, out of 62 armed conflicts in the world in the last 20 years, only four had the character of a classic struggle between states. This means that humanity is exposed to an even greater degree to migrations, the collapse of states, and the rise of crime and banditry. Contemporary conflicts often occur outside a legal framework and state control and

rozwijających się, ale także w Unii Europejskiej. Niektórzy jej czołowi przywódcy, m.in. kanclerz Angela Merkel, publicznie przyznają, że dotychczasowa polityka wobec imigrantów poniosła porażkę. Na fali nastrojów antyimigranckich rosną w siłę partie radykalne. W Austrii, Grecji czy Finlandii ich reprezentanci zdobyli już miejsca w krajowych parlamentach, a tworzone przez nich alianse mogą odprowadzić do zapanowania w Parlamencie Europejskim nastrojów antyintegracyjnych.

Zagrożenie nasilającymi się kontaktami między przedstawicielami różnych kultur opisał w opublikowanej w latach 90. książce *Zderzenie cywilizacji* amerykański politolog Samuel Huntington. Jego zdaniem w postzimnowojennym świecie konflikty o charakterze ideologicznym czy ekonomicznym miały zostać zepchnięte na dalszy plan przez spory i wojny na tle kulturowym – między cywilizacjami. Jego diagnoza o nieuchronności konfliktu na styku kultur, szczególnie między chrześcijaństwem i islamem, została poddana ostrej krytyce m.in. za zbyt jednowymiarowe postrzeganie tych relacji. Ale dziś wiemy już, że było w niej wiele racji.

EPOKA WOJEN DOMOWYCH

Huntington opisał także powolną redukcję znaczenia i siły państw oraz zastępowanie wojen między nimi przez konflikty wewnętrzne. Trend ten znajduje potwierdzenie w danych: według Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem w ciągu ostatnich 20 lat tylko cztery konflikty z 62 konfliktów zbrojnych na świecie miały charakter klasycznej walki między państwami. A to oznacza, że ludzkość jest narażona na jeszcze intensywniejsze migracje, upadki państw, wzrost przestępczości i bandy-

People today need to mobilise into civic societies. We have to form networks and learn from each other. There are millions of people in the world who wish to act. We are an enormous force

– a superpower. / Ludzie muszą się obecnie mobilizować w społeczeństwa obywatelskie. Musimy tworzyć sieci i nawzajem się od siebie uczyć. Na świecie są miliony osób, które chcą działać. Jesteśmy ogromną siłą – supermocarstwem.

Mairead Maguire, member of The Peace People /
Członkini Ruchu Ludzi Pokoju Mairead Maguire

without the participation of permanent armies. The overlapping of conflicts of an ethnic, religious and national nature makes it more difficult to identify the warring parties and their interests. In effect, contemporary conflicts have a tendency to spill over into neighbouring countries. It is also very difficult to resolve them through peace talks. For this reason, in the new millennium, the main efforts on behalf of maintaining peace should be directed not so much at state behaviour but at people's mentality.

According to the Nobel Prize winners, the way people think is changing. They are no longer as willing to accept their governments' aggressive policies as they were a few decades ago. The maturity of thought and realism of people today is reflected in their strong desire for peace. A confirmation of this view can be found in the multi-million strong demonstrations that occurred in 2003 against the invasion of Iraq being prepared by the USA and its coalition partners. Activism at the grass-roots level and the efforts of civic society have succeeded in preventing more than one conflict. Owing to new technologies among other things, united activists have the force of a superpower.

The philosopher Richard Rorty argued that the uncertain future of humankind will depend on the ability of people of different cultures to live side by side. The Nobel Prize winners believe that the only way to avoid future conflict is dialogue. As is shown by the example of Northern Ireland, urging warring parties to talk to each other may give rise to cries of hatred, but also leads to understanding the arguments of the other side, making it easier to reach a consensus. It is necessary

tyzmu. Współczesne konflikty często toczą się bowiem poza ramami prawnymi, bez kontroli rządów i udziału stałych armii. Nakładanie się na siebie sporów o charakterze etnicznym, religijnym i narodowym utrudnia zaś identyfikację walczących stron oraz ich interesów. W efekcie współczesne konflikty mają tendencję do rozlewania się na sąsiednie państwa. Trudno je też rozwiązać poprzez rozmowy pokojowe. Dlatego w nowym tysiącleciu główne wysiłki na rzecz utrzymania pokoju powinny być skierowane nie tyle na zachowania państw, ile na mentalność ludzi.

Zdaniem noblistów bowiem sposób myślenia ludzi się zmienia. Nie są już tak skłonni jak kilkadziesiąt lat temu akceptować agresywną politykę władz. Dojrzałość myślenia i realizm współczesnych przejawia się w silnym pragnieniu pokoju. Potwierdzeniem tej tezy są chociażby wielomilionowe demonstracje w 2003 r. przeciw przygotowywanej przez USA i koalicjantów interwencji w Iraku. Działalność oddolna i aktywność społeczeństwa obywatelskiego powstrzymały już niejednego konflikt, a zjednoczeni – m.in. dzięki nowym technologiom – mają siłę supermocarstwa.

Filozof Richard Rorty przekonywał, że niepewna przyszłość ludzkości będzie zależała od umiejętności życia obok siebie przedstawicieli różnych kultur. Nobliści uważają, że jedynym sposobem na uniknięcie przyszłych konfliktów jest dialog. Jak pokazuje przykład Irlandii Północnej, skłonienie zwaśnionych stron do rozmowy rodzi okrzyki nienawiści, lecz prowadzi do rozumienia racji drugiej strony, dzięki czemu łatwiej jest osiągnąć konsensus. Trzeba pracować nad otwieraniem społeczeństw na dialog,

to strive to open up societies to dialogue, and this is most easily attained by exposure to otherness, accompanied by appropriate education. The role of a bridge could be played by the media, although they tend to be rather inclined towards inciting conflicts. For this reason, new forms of interpersonal communication are needed.

HUMANITARIAN ASSISTANCE INSTEAD OF ARMED INTERVENTION

According to the Nobel Prize winners, the international community – both states and people – should also show more solidarity. Its continued lack can be clearly seen in attitudes towards refugees from war zones, including internal refugees. European Union countries are closing their doors to them, leading to tragedies like at Lampedusa. Paradoxically, the greatest aid to refugees is given by poor countries. One Lebanese inhabitant out of four is a refugee from Syria. Looking at this in European terms, a country like Germany would have to receive around 20 million people.

Rich countries of the West often argue that such solidarity is costly, but the Nobel Prize winners take a different view. The funds for humanitarian aid could easily be found by changing budgetary priorities. The world's expenditures on armaments in 2012 were higher than at the height of the Cold War, while world expenditures for humanitarian aid in 2013 amounted to only 17.8 billion USD (source: *The Global Humanitarian Assistance Report 2013*). That's a mere 1% of the sum spent on armaments worldwide today.

a to najłatwiej osiągnąć przez bezpośrednie doświadczenia inności, którym towarzyszy odpowiednia edukacja. Funkcję pomostu mogłyby pełnić media, ale te dziś raczej podjudzają do sporów. Dlatego potrzebne są nowe formy komunikacji międzyludzkiej.

POMOC HUMANITARNA ZAMIAST INTERWENCJI ZBROJNYCH

Według noblistów społeczność międzynarodowa powinna wykazać się także większą solidarnością – państw i ludzi. Jej ciągły niedostatek dobrze widać na przykładzie stosunku do uchodźców z terenów dotkniętych konfliktami zbrojnymi, także wewnętrznymi. Kraje Unii Europejskiej zamykają przed nimi granice, co prowadzi do tragedii, jak na Lampedusie. Paradoksalnie największej pomocy uchodźcom udzielają kraje biedne. Co czwarty mieszkaniec Libanu jest uchodźcą z Syrii, co oznacza, że – gdyby przełożyć to na realia europejskie – Niemcy musiałyby przyjąć ok. 20 mln osób.

Bogate państwa Zachodu często argumentują, że taka solidarność jest kosztowna. Nobliści uważają jednak, że jest inaczej. Środki na pomoc humanitarną można łatwo wygospodarować poprzez zmianę budżetowych priorytetów. Światowe wydatki na zbrojenia w 2012 r. były wyższe niż w szczytowym momencie zimnej wojny, a wydatki na światową pomoc humanitarną wyniosły w 2013 r. tylko 17,8 mld dol. (dane za: *Global Humanitarian Assistance Report 2013*). To zaledwie 1 proc. kwoty przeznaczanej dziś globalnie na zbrojenia.

Recommendations / rekomendacje

- 1. Globalisation has led to a unprecedented proximity between people of different cultures and religions. Peaceful coexistence requires an appropriate psychological preparation.** / Globalizacja doprowadziła do niespotykanej wcześniej bliskości przedstawicieli różnych kultur czy religii. Pokojowy przebieg współistnienia wymaga odpowiedniego przygotowania mentalnego.
- 2. Moreover, to assure peace, it is necessary to think in terms of dialogue and grass-roots activism. Civic society needs to be strengthened so that citizens have greater influence on politicians..** / Do zapewnienia pokoju konieczne jest ponadto nastawienie na dialog i oddolna aktywność. Trzeba wzmacniać społeczeństwa obywatelskie, bo pozwala to zwiększyć wpływ obywateli na polityków.
- 3. There are many groups and initiatives in the world acting on behalf of peace. They should learn to communicate and collaborate better with each other to increase their impact..** / Na świecie jest wiele grup i inicjatyw działających na rzecz pokoju. Powinny lepiej się komunikować i współpracować ze sobą, by zwiększyć swą siłę oddziaływania.

YOUTH IN SOLIDARITY: BE AN ADVOCATE OF PEACE

SOLIDARNOŚĆ MŁODYCH – DZIAŁAJ NA RZECZ POKOJU

More than half of the world's population is made up of young people. We thus need bridges between the generations to draw lessons from the past. / Ponad połowa ludzkości to ludzie młodzi. Potrzebujemy więc mostów pokoleń, by wyciągać wnioski z przeszłości.

As reported by the UN Population Fund, at the end of 2011 the Earth's population exceeded 7 billion people. 40% are under 25 years of age (60% in developing countries). Globalisation and technological changes make the gap between the young generation and the older ones larger than ever before. Up until now, the history of the world has worked according to a familiar model: the young learn from their elders. Today, both sides must acquire knowledge and skills, learning from each other.

The growing role of the young generation has been confirmed by the United Nations, which in 2012 established the first Global Youth Forum. Its aim was to include young people in the decision-making processes surrounding the global development agenda. The postulates elaborated during the forum were sent to the UN secretary general.

Jak podaje Fundusz Ludnościowy Narodów Zjednoczonych, pod koniec 2011 r. liczba mieszkańców Ziemi przekroczyła 7 mld. Aż 40 proc. to ludzie poniżej 25. roku życia (w krajach rozwijających się – 60 proc.). Globalizacja i przemiany technologiczne sprawiają, że różnice dzielące młode pokolenie od pozostałych generacji są głębsze niż kiedykolwiek. Co więcej, historia świata do tej pory była ułożona według modelu, że młodszy uczy się od starszych. Dziś obie strony muszą czerpać od siebie wiedzę i umiejętności.

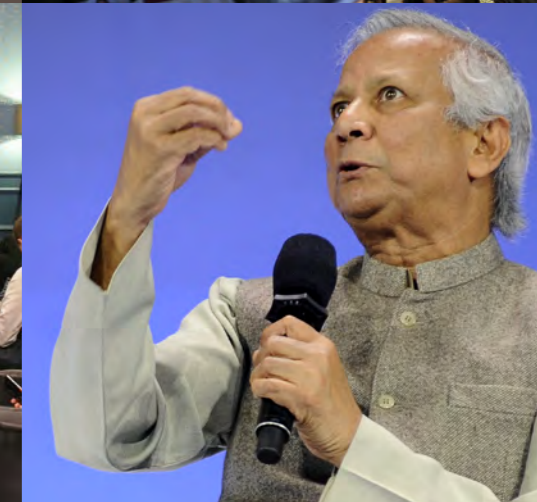
Rosnącą rolę młodego pokolenia potwierdza m.in. działanie Organizacji Narodów Zjednoczonych, która w 2012 r. powołała pierwsze Globalne Forum Młodzieży. Jego celem było włączenie młodych ludzi do procesów decyzyjnych dotyczących globalnej agendy rozwojowej, a wypracowane podczas forum postulatory trafiły do sekretarza generalnego ONZ.

The participants of the sixth session included His Holiness the 14th Dalai Lama, Betty Williams, Muhammad Yunus and Peter Laursky-Tieffenthal (UN). From the left: Sharon Stone receives the Peace Award for 2013. Bottom: in the audience, Polish Prime Minister Donald Tusk and the President of Warsaw Hanna Gronkiewicz-Waltz.

/ W sesji szóstej udział wzięli: Jego Świątobliwość Dalajlama XIV, Betty Williams, Muhammad Yunus, Peter Laursky-Tieffenthal (ONZ). Z lewej: Sharon Stone odbiera Nagrodę Pokoju 2013. Poniżej: na widowni premier Polski Donald Tusk oraz prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz.

World spiritual leaders, particularly the Dalai Lama and the popes of the Catholic Church, especially John Paul II, have given special attention to contacts with the young generation.

YOUNG PEOPLE DON'T HAVE IT EASY

The contemporary world is a hard place for the youth. From young people's perspective, one of the greatest challenges is unemployment. Growth in unemployment may in fact turn out to be the worst effect of the global financial crisis. The circumstances in which young people enter the labour market determine their lives for the subsequent years, setting income levels and possibilities for development.

Statistics from the International Labour Organisation in 2012 reveal that currently 73 million people between the age of 15 and 24 are officially unemployed. According to World Bank statistics, nearly 300 million are economically inactive. Their situation is described by the acronym NEET: Not in Education, Employment or Training. Young people without experience are disproportionately affected by the economic collapse and are more likely to lose their jobs. What is interesting is that statistics show that unemployment among the young is appearing in both developed countries (18.1% on average in the EU) and in certain developing countries, particularly in the Middle East (28.3%) and in North Africa (23.7%). The situation in Eastern Asia (9.5%) and Southern Asia (9.3%) looks better.

Worse yet, in the case of some young people, employment does not increase financial stability or capacity to realise personal potential. In developing countries, starvation wages are the reason. In Cambodia, Malawi and Peru, over 80% of young employees work on the black market and two-thirds are underpaid. In developed countries the disproportions are not as large, but young people starting out on career paths is also difficult. They tend not to be able to afford to buy their own accommodation or become rapidly independent of their parents. Long-running work on 'junk' job contracts introduces a large amount of uncertainty into employment, and the necessity for continual competition produces problems of a psychological nature. At the beginning of the 21st century, the World Health Organisation warned that it was young people in highly developed countries who were most in need of psychological care.

Szczególne wagę do kontaktów z młodym pokoleniem przywiązują światowi przywódcy duchowi, zwłaszcza Dalajlama i papież Kościoła katolickiego, zwłaszcza św. Jan Paweł II.

NIEŁATWO BYĆ MŁODYM

Współczesny świat jest miejscem trudnym dla młodych. Z ich perspektywy jednym z największych wyzwań jest bezrobocie. Jego wzrost może okazać się najgorszym skutkiem globalnego kryzysu finansowego. Okoliczności wchodzenia młodych na rynek pracy determinują bowiem ich życie na lata, określając poziom zarobków i możliwości rozwoju.

Statystyki Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO) za 2013 r. informują, że oficjalnie bez pracy pozostaje obecnie 73 mln osób w wieku 15–24 lat. Według danych Banku Światowego prawie 300 mln jest nieaktywnych ekonomicznie. Ich sytuację opisuje akronim NEET: *Not in Education, Employment, or Training*, czyli: poza systemem edukacji, zatrudnieniem i szkoleniami. Osoby młode i bez doświadczenia nieproporcjonalnie silnie dotyka załamanie gospodarcze i są bardziej narażone na utratę pracy. Co ciekawe, dane pokazują, że bezrobocie wśród młodych występuje zarówno w krajach rozwiniętych (średnio 18,1 proc. w UE), jak i niektórych rozwijających się – w szczególności na Bliskim Wschodzie (28,3 proc.) i w Afryce Północnej (23,7 proc.). Lepiej pod tym względem wygląda sytuacja w Azji Wschodniej (9,5 proc.) i Azji Południowej (9,3 proc.).

Co gorsza, w przypadku części młodych ludzi zatrudnienie wcale nie przynosi stabilizacji ani realizacji osobistego potencjału. W krajach rozwijających się przyczyną są głódowe stawki za pracę. W Kambodży, Malawi i Peru ponad 80 proc. młodych pracowników pracuje na czarno, a dwie trzecie jest słabo opłacane.

W krajach rozwiniętych nie ma takich dysproporcji, ale wejście młodych w życie zawodowe także jest trudne. Z reguły nie stać ich na kupno własnego mieszkania i na szybkie usamodzielnienie się od rodziców. Długotrwała praca na tzw. umowach śmieciowych wprowadza dużą niepewność, a nieustanna konieczność konkurowania rodzi problemy natury emocjonalnej. Już na początku XXI w. Światowa Organizacja Zdrowia ostrzegła, że opieki psychologicznej potrzebują w pierwszej kolejności młodzi mieszkańcy krajów wysokorozwiniętych.

Changes in social relations require a vision of the future. Since science is inspired by works of science fiction, let's create social fiction for the inspiration of politics. / Zmiana w relacjach społecznych wymaga wizji przyszłości. Skoro nauka inspirowana jest utworami science fiction, twórzmy *social fiction* do inspirowania polityki.

Muhammad Yunus, founder of Grameen Bank /
Założyciel Grameen Bank prof. Muhammad Yunus

OPEN AND EDUCATED

At the same time, as the UN report indicates, today's young people are the most highly educated generation in the history of the world. According to UNESCO, the number of foreign students in the world grew in the years 1999–2008 from 1.6 million to 2.8 million, of which 69% were citizens of developing countries (Asia 53%, Africa 12%).

Young people's skills in the Internet, new media and ICT products have a particularly important impact on their lives. As shown in polls by the Pew Research Centre, nearly 90% of Americans between 18 and 29 make use of social networking sites. The young use the possibilities created by the Internet not only for entertainment, but also to increase their knowledge, to develop or to look for work. Thanks to their ability to use new technology with ease and openness to ICT novelties, the best are sought after by employers.

Young people are open to all kinds of change. As the UN reports, they constitute around 50% of international migrants. At the same time, the breakdown of the traditional labour market has aroused in them an entrepreneurial spirit. Three-quarters of the young in Latin America and the Caribbean, Sub-Saharan Africa, the Middle East and North Africa consider starting a business to be a good career choice (data from the Global Entrepreneurship Monitor, *Generation Entrepreneur? The State of Global Youth Entrepreneurship*). Throughout the world, the young consider themselves to be more innovative than older generations.

OTWARCI I WYKSZTAŁCENI

Jednocześnie, jak wskazuje raport ONZ, obecna młodzież to najlepiej wykształcone pokolenie w historii świata. Według UNESCO liczba zagranicznych studentów na świecie wzrosła w latach 1999–2008 z 1,6 mln do 2,8 mln, z czego 69 proc. stanowili obywatele krajów rozwijających się (Azja – 53 proc., Afryka – 12 proc.).

Szczególne istotny wpływ na życie młodych ludzi mają ich kompetencje w zakresie korzystania z internetu, nowych mediów i produktów teleinformatycznych. Jak pokazują dane ośrodka badawczego Pew Research Center, prawie 90 proc. Amerykanów w wieku 18–29 lat korzysta z portali społecznościowych. Młodzi wykorzystują możliwości stwarzane przez sieć nie tylko dla rozrywki, ale także do zdobywania wiedzy, rozwoju czy poszukiwania pracy. Dzięki umiejętności swobodnego posługiwania się nowymi technologiami i otwartości na nowinki teleinformatyczne najlepsi z nich są rozchwytywani przez pracodawców.

Młodzi są otwarci na wszelkie zmiany. Jak podaje ONZ, stanowią oni około 50 proc. międzynarodowych migrantów. Jednocześnie załamywanie się tradycyjnego rynku pracy pobudza w nich ducha przedsiębiorczości. Trzy czwarte młodych w regionie Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Afryki Subsaharyjskiej oraz Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej postrzegają rozpoczęcie działalności gospodarczej za dobry wybór kariery (dane za Global Entrepreneurship Monitor, *Generation Entrepreneur? The state of global youth entrepreneurship*). Na całym świecie młodzi uważają, że są bardziej innowacyjni niż starsze pokolenia.

We do not lack opportunities, material development, means – we lack concern for other human beings. We are herd animals; without others around us we won't survive. / Nie brakuje nam możliwości, rozwoju materialnego, środków – brakuje nam troski o inne istoty ludzkie. Jesteśmy istotami stadnymi, bez innych wokół siebie nie przetrwamy.

His Holiness the 14th Dalai Lama /
Jego Świątobliwość Dalajlama XIV

AROUSSED TO ACTION

In his book *Strategic Vision*, Zbigniew Brzezinski observes that unprecedented access to information and ease of communication has hastened a global political awakening. Demographic highs in developing countries in connection with the above-mentioned technological expertise have placed youth at the head of these changes.

At the same time, outside of spontaneous and temporary campaigns, which are often not oriented towards the achievement of specific goals, the younger generation is displaying low levels of engagement in traditional spheres of civic activism. Young people tend to be disenchanted with the political scene. As sociological studies have shown, decreasing numbers of young Poles feel it is their obligation to fulfil such civic duties as voting or paying taxes.

The Nobel laureates emphasise that unless the needs of the young are understood, explosions of dissatisfaction are going to occur with increasing frequency. The indifference of the young towards the state will also grow. Therefore, it is unusually important to work on mutual, intergenerational understanding. Left on their own and often pushed to the margins of social life, not only are the young unable to take advantage of their individual potential, but, being also unable to change the world, they will not move humanity forward. On the contrary, they could become a time bomb ticking away underneath apparent social stability in many regions of the globe.

VISION IS NEEDED

The Nobel laureates are also calling on the young to build a better world. This won't happen without a bold vision of the future – a sort of social fiction

PRZEBUDZENI DO DZIAŁANIA

W książce *Strategiczny wybór* politolog Zbigniew Brzeziński zauważa, że bezprecedensowo szeroki dostęp do informacji oraz łatwość komunikacji przyspieszyły globalne przebudzenie polityczne. Wyższe demograficzne w krajach rozwijających się w połączeniu ze wspomnianą biegłością w posługiwaniu się kluczowymi technologiami stawiają młodych ludzi na czele tych zmian.

Jednocześnie poza spontanicznymi i chwilowymi akcjami, często wcale nienastawionymi na osiągnięcie konkretnych celów, młoda generacja wykazuje nikłą aktywność w tradycyjnie rozumianej sferze obywatelskiej. Jest zniechęcona do sceny politycznej. Jak dowodzą badania socjologiczne, coraz mniej młodych Polaków uważa za swój obowiązek spełnianie obywatelskich powinności, jak głosowanie w wyborach czy płacenie podatków.

Pokojowi nobliści podkreślają, że bez zrozumienia potrzeb młodych podobne wybuchy niezadowolonia będą występować częściej. Zwiększać się będzie także obojętność młodych wobec państwa. Dlatego niezwykle ważnym zadaniem jest praca nad wzajemnym zrozumieniem międzypokoleniowym. Pozostawieni samym sobie, a w praktyce często zepchnięci na margines życia społecznego, młodzi nie tylko nie wykorzystają swoich indywidualnych możliwości, ale także nie zmienią świata i nie posuną ludzkości do przodu. Wręcz przeciwnie, mogą stać się bombą wysadzającą stabilność społeczną wielu regionów globu.

POTRZEBA WIZJI

Nobliści wzywają również młodych ludzi do budowy lepszego świata. Nie będzie go bez odważnej

inspiring society as science fiction has inspired science. It could most readily be created by young people, unburdened as they are by the past. But that is not all. In the opinion of the Nobel laureates, practical action is also necessary: the struggle to preserve what we have, and to develop the world in accordance with humanity's values. For instance, peace, which is so dear to us all, is not given once and for all, but is the result of continual effort.

At the same time, in the opinion of the Nobel laureates, empathy must be developed in the young and they must be encouraged to help others. The forms of helping may be very diverse: for instance, it could be a matter of conscious consumption, which avoids purchasing goods produced by firms not observing health and safety standards and treating their employees as quasi-slave labour. Conscious clients prefer to pay a dollar extra if they know that it means someone who is living in difficulties at the other end of the world will be paid more.

Another step should be changes in the education system, to teach the young empathy and a sense of history, as well as providing information about the past millennium, and particularly the world wars. In 2014, a hundred years will have passed since the outbreak of the First World War, and scarcely twenty-five have passed since the end of the Cold War struggles of the two powers, the US and the USSR. The stormy 20th century could be an important reference point for new generations, operating on the Internet and globally, because it shows how easily humanity can fall from the summits of human civilisation into the trenches.

wizji przyszłości, swego rodzaju *social fiction*, na wzór literatury science fiction, która inspiruje naukę. Mogą ją tworzyć zwłaszcza ludzie młodzi, nieobciążeni przeszłością. To jednak nie wszystko. Zdaniem noblistów konieczne są też praktyczne działania, walka o zachowanie tego, co mamy, i rozwój świata zgodnie z wartościami, które ludzkość wyznaje. Np. pokój – dobro tak drogie wszystkim – nie jest nam dany raz na zawsze, lecz jest efektem ciężkiej pracy.

Jednocześnie – zdaniem noblistów – trzeba rozwijać w młodym pokoleniu zdolność do empatii i zachęcać do pomagania innym. Formy mogą być bardzo różne, np. świadoma konsumpcja, która unika nabywania towarów wyprodukowanych przez firmy nieprzestrzegające norm BHP i zmuszające pracowników do niemal niewolniczej pracy. Świadomy klient woli zapłacić dolara więcej, jeśli wie, że to oznacza większą płacę dla kogoś, komu trudno się żyje na drugim końcu świata.

Kolejnym krokiem powinny być zmiany w systemach edukacji, aby uczyć młodzież empatii i wyczuwania epoki oraz przekazać im doświadczenia minionego tysiąclecia, zwłaszcza konfliktów światowych. W 2014 r. minie sto lat od wybuchu I wojny światowej, a zaledwie 25 od zakończenia zimnowojennych zmagania dwóch potęg: USA i ZSRR. Burzliwy wiek XX może być ważnym punktem odniesienia dla nowych pokoleń, działających sieciowo i globalnie, bo wskazuje, jak łatwo ze szczytów ludzkiej cywilizacji spaść do okopów.

Recommendations / rekomendacje

1. Today's unusually deep intergenerational differences, resulting from globalisation and the development of technology, make it more important than ever before to build bridges between generations. / Spowodowane globalizacją i rozwojem technologii niezwykle głębokie różnice międzypokoleniowe czynią dziś budowanie mostów między generacjami zadaniem ważniejszym niż kiedykolwiek w historii.
2. Common goods – like peace – are not given once and forever. The young should take advantage of technology to join in the peaceful resolution of conflicts. / Dobra wspólne – takie jak pokój – nie są dane raz na zawsze. Młodzi powinni korzystać ze zdobyczy technologii, by włączyć się w pokojowe rozwiązywanie konfliktów.
3. Every change is preceded by a vision. The younger generations, which are unburdened by the past, should use their imagination to create a bold and far-reaching vision of a more just world. / Każdą zmianę poprzedza wizja. Młode pokolenie powinno uruchomić swoją nieobciążoną przeszłością wyobraźnię do stworzenia śmiałej i dalekosiężnej wizji bardziej sprawiedliwego świata.

The example of those who have been awarded the Nobel Peace Prize – individuals and organisations – demonstrates that when people summon the courage to stand up for peace, change can happen.

(Final Statement of 13th World Summit of Nobel Peace Laureates)

The World Order in the Hands of Peace Advocates

Globalny ład w rękach orędowników pokoju

/ Przykład tych, którzy otrzymali Pokojową Nagrodę Nobla, zarówno osób indywidualnych, jak i organizacji, świadczy o tym, że kiedy ludzie zdobywają się na odwagę, by wystąpić na rzecz pokoju, są w stanie dokonać prawdziwych zmian. (Deklaracja końcowa 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla)

The International Peace Bureau Mediator of Conflicts

Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju: arbiter konfliktów

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

The Permanent International Peace Bureau is building a network of ties between peace activists worldwide in order to help bring the best results. / Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju buduje sieć powiązań między działaczami pokojowymi na świecie, by realizowane przez nich zadania przynosiły lepsze rezultaty.

The Permanent International Peace Bureau is the oldest federation of peace organisations in the world. It was founded in 1891 during a time when war and violence were considered commonplace instruments of states' foreign policy. In 1910, it was honoured with the Nobel Peace Prize for its activities in uniting peace associations in various countries. In 2012, it received the Nobel Peace Prize, together with 11 individuals belonging to the organisation.

The Permanent International Peace Bureau was the first organisation in the world that started to draw attention to the social costs of war: the suffering of civilians, the disintegration of families, poverty and hunger. During the course of the last century, it underwent a significant transformation. Originally it organised international congresses for peace associations. During wartime, its members began to provide aid to refugees and civilian victims of war. In the second half of the 20th century, it was engaged in the movements for nuclear disarmament and the struggle against the illegal arms trade. Today it is a networking platform for 320 organisations from 70 countries. From the beginning, the Permanent International Peace Bureau's mission was not only to coordinate the work of various associations, but also to propagate peaceful methods of resolving international conflicts. The Bureau encourages states to seek arbitration for conflicts and supports the conclusion of bilateral peace treaties and the creation of international legal instances that would facilitate peace processes. Currently, it also serves as an intermediary for contacts between peace organisations and international and government agencies.

Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju to najstarsza na świecie federacja organizacji pokojowych. Powstała w 1891 r. – w czasach, gdy wojny i przemoc były uważane za zwykłe narzędzia sprawowania polityki zagranicznej przez państwa. W 1910 r. biuro zostało uhonorowane Pokojową Nagrodą Nobla za działalność łączącą społeczeństwa pokojowe w różnych krajach. Do 2012 r. Pokojową Nagrodę Nobla otrzymało łącznie 11 osób należących do tej organizacji.

Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju jako pierwsze na świecie zaczęło zwracać uwagę na społeczne koszty wojen: cierpienie cywilów, rozpad rodzin, biedę i głód. W ciągu stulecia przeszło zaś istotną transformację. Na początku organizowało międzynarodowe kongresy organizacji pokojowych. W czasie wojen jego działacze zajęli się dostarczaniem pomocy uchodźcom i cywilnym ofiarom wojen. Druga połowa XX w. to czas zaangażowania w ruchy na rzecz rozbrojenia nuklearnego i walka z nielegalnym handlem bronią. Dziś to platforma networkingowa o charakterze roboczym dla 320 organizacji z 70 krajów.

Od początku misją Międzynarodowego Stałego Biura Pokoju było nie tylko koordynowanie prac różnych stowarzyszeń, lecz także propagowanie pokojowych metod rozwiązywania konfliktów międzynarodowych. Biuro zachęcało skonfliktowane państwa do arbitrażu, wspierało zawieranie dwustronnych traktatów pokojowych oraz tworzenie międzynarodowych instancji prawnych, które miały ułatwiać procesy pokojowe. Współcześnie pośredniczy także w kontaktach między organizacjami pokojowymi a agendami rządowymi i miédyrządowymi.

Quakers believe that the end does not justify the means, and that the notion of the 'lesser evil' distorts the essence of humanity. In their view, true peace is not only the absence of war, but also the prevention of violence. / Kwakrzy wierzą, że cel nie uświęca środków, a idea „mniejszego zła” wypacza sens człowieczeństwa. Ich zdaniem prawdziwy pokój to nie tylko brak wojny, ale również zapobieganie przemocy.

Founded in the 17th century England, the Quakers are a Christian group part of which sailed to North America to escape persecution.

The American Friends Service Committee was established in 1917 and its aim was to support the victims of the First World War and to promote, for religious reasons, alternative service in lieu of military service. Instead of going to the front, young people went to France to take care of children and to help returning refugees rebuild their homes. In 1947, the Friends Service Council and the American Friends Service Committee won the Nobel Peace Prize.

The term 'Quaker' comes from the verb 'to quake', and refers to the believers 'quaking' as they speak of the greatness of God. As they believe that a good end can't justify evil means, Quakers are against violence, especially war. They struggled against slavery, child labour (as early as the 19th century), and their first committee providing aid to victims of war was established during the Franco-Prussian War. The Quakers helped war victims during the First World War and they brought aid to refugees from Germany, Spain, and to Polish refugees in France during the inter-war period and following the outbreak of the Second World War.

In the 1950s, the committee extended its activities to Asia and the Middle East, where it helped Arabs fleeing the Gaza Strip, victims of the Korean War, refugees of the Hungarian Revolution, those of the Algerian War, children and invalids from Vietnam and the victims of the conflict in Biafra. Today, holding the view that peace means more than the mere absence of war, the committee strives to change culture, situations and systems that may potentially lead to violence.

Kwakrzy to grupa chrześcijan założona w XVII w. w Anglii, których część w wyniku prześladowań udała się do Ameryki Północnej.

Zrzeszenie kwaków powstało w 1917 r., a jego celem było wspieranie ofiar I wojny światowej oraz promowanie z powodów religijnych służby zastępczej w ramach służby wojskowej. Zamiast na front młodzi ludzie jechali do Francji opiekować się dziećmi, pomagać w odbudowie i powracającym uchodźcom. W 1947 r. Komitet Służby Społeczeństwu Amerykańskiego Religijnego Stowarzyszenia Przyjaciół otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla.

Samo określenie „kwakr” pochodzi od słowa „drzeć” (ang. to *quake*), co miało oznaczać, że wyznawcy drżą, mówiąc o wielkości Boga. Uważają, że dobry cel nie może usprawiedliwiać złych środków. Dlatego są przeciwni przemocy, a w szczególności – wojnie. Kwakrzy walczyli z niewolnictwem, pracą dzieci (już w XIX w.), a ich pierwszy komitet pomocy ofiarom wojny powstał podczas wojny francusko-pruskiej. Kwakrzy pomagali ofiarom konfliktów m.in. podczas I wojny światowej, a w międzywojniu i po wybuchu II wojny światowej nieśli pomoc uchodźcom z Niemiec, Hiszpanii, a także polskim we Francji.

W latach 50. komitet rozszerzył działania na Azję i Bliski Wschód – pomagał Arabom uciekającym ze Strefy Gazy, ofiarom wojny koreańskiej, rewolucji na Węgrzech, wojny algierskiej, dzieciom i inwalidom z Wietnamu oraz ofiarom wojny w Biafrze. Dziś, uważając, że prawdziwy pokój to coś więcej niż brak wojny, działa na rzecz zmiany kultury, sytuacji i systemów, które potencjalnie prowadzą do przemocy.

American Friends Service Committee A Lesson in Empathy

Komitet Służby Społeczeństwu Amerykańskiego Religijnego Stowarzyszenia Przyjaciół: lekcja empatii

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

United Nations High Commissioner for Refugees In Defence of the Rights of the Weakest

Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców: w obronie praw najsłabszych

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

The victims of contemporary wars include civilian populations. Preventing human catastrophes requires the existence of an institution that has worldwide reach and is continually monitoring the global situation. / Ofiarami współczesnych wojen jest też ludność cywilna. Zapobieganie katastrofom humanitarnym wymaga istnienia instytucji obecnej na całym świecie i stale monitorującej sytuację.

In 1947, the General Assembly of the UN adopted the statutes of the International Organisation for Refugees, making it the first international organisation to encompass all aspects of refugee aid. In 1950, it was transformed into the Office of the UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). It has received the Nobel Peace Prize twice: in 1954 and 1981. The first time was for its activities on behalf of refugees in Europe and the second for its activities throughout the world, 'in consideration of the dangers and difficulties involved in bringing aid to countries embroiled in war or being the theatre of other conflicts.'

Initially, the UNHCR's mandate was to expire when the problem of people displaced as a result of the Second World War had been resolved. However, it quickly emerged that the scale of difficulties related to refugees required the uninterrupted involvement of a rapidly acting institution. From that period, the aim of the organisation has come to be protection of human rights and the well-being of refugees throughout the world. Over the course of 60 years, the UNHCR has helped tens of millions of people. Due to the dominance of internal conflict in modern wars, civilian populations tend to be particularly exposed to suffering (including ethnic cleansing). The UNHCR strives to prevent large-scale humanitarian crises. For this purpose, it creates refugee camps or helps refugees find safety in third countries. It presently has around 7,680 employees in over 125 countries and is responsible for the needs of nearly 34 million people.

W 1947 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło statut Międzynarodowej Organizacji ds. Uchodźców – pierwszej organizacji międzynarodowej, której działania obejmowały wszystkie aspekty pomocy uchodźcom. W 1950 r. została ona przekształcona w Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR). Pokojową Nagrodę Nobla otrzymała dwukrotnie: w 1954 i 1981 r. Pierwszą za działania na rzecz uchodźców w Europie, drugą za działalność na całym świecie „przy uwzględnieniu niebezpieczeństw i trudności, jakie wiążą się z niesieniem pomocy w krajach ogarniętych wojną lub będących teatrem innych konfliktów”.

Początkowo mandat UNHCR miał wygasnąć po rozwiązaniu problemów osób przesiedlonych w wyniku II wojny światowej. Okazało się jednak, że skala wyzwań związanych z uchodźstwem wymaga nieprzerwanego działania prężnie działającej instytucji. Od tej pory celem organizacji stała się ochrona praw i dobrobytu uchodźców na całym świecie. Przez ponad 60 lat UNHCR pomógł dziesiątkom milionów ludzi. W obliczu dominacji konfliktów wewnętrznych, podczas których ludność cywilna jest szczególnie narażona na cierpienia (w tym czystki etniczne), w obliczu współczesnych wojen UNHCR dąży do zapobiegania kryzysom humanitarnym na wielką skalę. W tym celu tworzy obozy dla uchodźców czy też pomaga uciekinierom w uzyskaniu schronienia w państwach trzecich. Obecnie około 7680 pracowników w ponad 125 krajach odpowiada na potrzeby niemal 34 mln osób.

An alternative can always be found to violent solutions. Mairead Maguire believes that violence is a term applying not only to military conflicts, but also to the undemocratic activities of governments against citizens. / Zawsze da się znaleźć alternatywę dla rozwiązań siłowych. Zdaniem Mairead Maguire przemoc to nie tylko konflikty militarne, lecz także niedemokratyczne działania rządów wobec obywateli.

She was born in 1944 and brought up in Belfast, one of the main trouble spots between Great Britain and Northern Ireland. Thirty-three years later, together with Betty Williams, she received the Nobel Prize for bringing about peace between Catholics and Protestants in Ulster. From her earliest years, she has been engaged in the life of the local Catholic community. In 1976, she witnessed an accident in which her three young nephews died. The family tragedy led her to create, with Betty Williams, the organisation Women for Peace, which was later transformed into the Peace Movement of Northern Ireland, an organisation uniting Catholics and Protestants. As a declared pacifist, she does not accept any form of violence. She believes that any conflict can be resolved by peaceful methods.

After the end of the conflict in Northern Ireland, she became involved in a series of new peace initiatives: she fought for the lifting of economic sanctions on Iraq, took part in a voyage to Gaza in contravention of Israel's maritime blockade and is a firm opponent of NATO's armed intervention in Afghanistan. She is not afraid to oppose the activities of the governments of the world's most powerful countries: for years she has criticised Israel for the situation in Palestine and has actively participated in defending Julian Assange, Bradley Manning and Edward Snowden. In her opinion, involving the army in intra-societal conflicts is like trying to extinguish a fire with petrol.

Urodziła się w 1944 r. i wychowała w Belfaście, jednym z głównych punktów zapalnych między Wielką Brytanią a Irlandią Północną. 33 lata później wraz z Betty Williams odebrała Pokojową Nagrodę Nobla za przywrócenie pokoju między katolickimi Irlandczykami a angielskimi protestantami w Ulsterze.

Od najmłodszych lat była zaangażowana w życie lokalnej wspólnoty katolickiej. W 1976 r. widziała wypadek, w którym zginęło troje jej małych siostrzeńców. Rodzinny dramat spowodował, że razem z Betty Williams założyła organizację Kobiety na rzecz Pokoju, przekształconą potem w Ruch Pokoju Irlandii Północnej – organizację łączącą katolików i protestantów. Jako zadeklarowana pacyfistka nie akceptuje żadnej formy przemocy. Jest zdania, że każdy konflikt można rozwiązać metodami pokojowymi.

Po zakończeniu mediacji w Irlandii Północnej zaangażowała się w szereg nowych inicjatyw pokojowych: walczyła o zniesienie sankcji gospodarczych nałożonych na Irak, brała udział w pokojowym rejsie do Strefy Gazy podczas blokady morskiej założonej przez Izrael, jest zdecydowanym przeciwnikiem interwencji zbrojnej NATO w Afganistanie. Nie boi się przeciwstawiać działaniom rządów największych państw świata – od lat krytykuje Izrael za sytuację w Palestynie, aktywnie działa w obronie Juliana Assange'a, Bradleya Manninga i Edwarda Snowdena. Jej zdaniem włączanie armii w konflikty między społecznościami jest jak gaszenie pożaru benzyną.

Mairead Maguire

An Apostle of Pacifism

Mairead Maguire: apostoł pacyfizmu

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Betty Williams

Initiator of Dialogue

Betty Williams: inspiratorka dialogu

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Betty Williams is an icon of dialogue - not only between the opposing sides of deep social and political conflict, but also between children and adults, and between young people and state structures. / Betty Williams jest ikoną dialogu – nie tylko między walczącymi stronami głębokich społeczno-politycznych konfliktów, ale także dzieci z dorosłymi i młodzieży ze strukturami państwa.

She was born in Belfast, Northern Ireland, in 1943. She comes from a Catholic, Protestant and Jewish family and was brought up a Catholic. For a short time she was a member of the Irish Republican Army. She won the Nobel Peace Prize in 1976 for her efforts to restore peace in Northern Ireland.

She witnessed the death of three children struck by a car driven by an IRA activist who had been shot by a British patrol. Moved by this event, she devoted herself to activeness on behalf of Irish-British reconciliation. Along with Mairead Corrigan Maguire, the aunt of the three children, she founded the Women for Peace organisation, which brought about talks between the two sides of the conflict.

Both Irish women risked exclusion from their community. Disputes between the Irish and English go back a thousand years, while the conflict between Catholics and Protestants on both islands goes back to the 16th century. When Ireland won its independence and left the United Kingdom in 1921, four northern counties inhabited by Protestants of English and Scottish descent remained within the boundaries of the United Kingdom. Fighting broke out in the 1960s between the supporters of Irish unification and the Unionists, who wished to remain British subjects. Peace in Northern Ireland allowed Betty Williams to become a children's rights activist. She is active in the World Centre of Compassion for Children International. She organises social dialogue meetings between children and government representatives all over the world, thus helping young people to voice their opinions.

Urodziła się w 1943 r. w Belfaście w Irlandii Północnej. Pochodzi z katolicko-protestancko-żydowskiej rodziny, a wychowano ją na katoliczkę. Przez krótki czas należała do Irlandzkiej Armii Republikańskiej. W 1976 r. przyznano jej Pokojową Nagrodę Nobla za wysiłki na rzecz przywrócenia pokoju na wyspie.

Była świadkiem śmierci trojga dzieci uderzonych przez auto prowadzone przez działacza IRA, postrzelonego przez brytyjski patrol. Poruszona tym wydarzeniem oddała się działaniom na rzecz irlandzko-brytyjskiego pojednania. Wraz z Mairead Corrigan Maguire, ciotką dzieci, założyła organizację Kobiety na rzecz Pokoju i doprowadziła do rozpoczęcia rozmów między zwaśnionymi stronami.

Obie Irlandki ryzykowały wykluczenie ze swej społeczności. Spory Irlandczyków z Anglikami sięgają tysiąca lat wstecz, a konflikt między katolikami i protestantami na obu wyspach – XVI w. Kiedy w 1921 r. Irlandia uzyskała niepodległość i wystąpiła ze Zjednoczonego Królestwa, w granicach Wielkiej Brytanii pozostały cztery prowincje północne zamieszkiwane przez protestantów pochodzenia angielskiego. W latach 60. rozpoczęły się walki między zwolennikami zjednoczenia irlandzkiej wyspy a unionistami, którzy chcieli pozostać w królestwie brytyjskim. Pokój w Irlandii Północnej pozwolił Betty Williams zaangażować się w działalność na rzecz praw dzieci. Noblistka działa w World Centers of Compassion for Children International. Na całym świecie organizuje spotkania dialogu społecznego między dziećmi a przedstawicielami rządów, pomagając młodym wyrażać swoje opinie.

We must live consciously. Amnesty International reminds us that we must not look on passively while there are still places in the world where the provisions of the Universal Declaration of Human Rights are being broken. / Musimy żyć świadomie. Amnesty International przypomina, że nie można biernie przyglądać się, jeśli wciąż na świecie są miejsca, gdzie łamie się zapisy Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Amnesty International arose in 1961 in Great Britain on the initiative of a lawyer, Peter Benenson. It was the result of a personal experience. When two students were condemned by Antonio Salazar's regime in Portugal to seven years in jail for making a public toast to liberty, Benenson, shaken by the news, published an article in *The Observer* entitled 'The Forgotten Prisoners'. In it he called for the support of people persecuted for their beliefs or faith by bombarding dictators with letters from around the world. That one-off action gave birth to a movement to free political prisoners. Amnesty International's activities were later broadened to other aspects of human rights: the organisation fights perversion of justice, the death penalty, internet censorship, torture, violations of the rights of women and sexual, ethnic or faith minorities and the slave trade. Amnesty International received the Nobel Peace Prize in 1977. It is presently active in over 150 countries and is supported by close to 3 million people.

Amnesty International asserts that thanks to its activities 16,600 'prisoners of conscience' have received help and around one-third of the people for whom it has acted have had their situations improved: they have been freed from prison, had their sentences reduced or they have been assured of a fair trial, humane treatment or given access to a lawyer, doctor or family members. In many cases, the death sentence was changed to a lesser punishment.

Amnesty International powstała w 1961 r. w Wielkiej Brytanii z inicjatywy prawnika Petera Benensona. Był to wynik osobistego przeżycia. Kiedy dwie studentki zostały skazane przez reżim António Salazara w Portugalii na siedem lat więzienia za publiczne wzniesienie toastu za wolność, wstrząśnięty tą wiadomością Benenson opublikował w brytyjskim „Observer” artykuł *Zapomniani więźniowie*. Apelowal w nim o wspieranie osób prześladowanych za swoje poglądy czy wyznanie poprzez bombardowanie dyktatorów listami z całego świata. Jednorazowa akcja przerodziła się w ruch na rzecz uwolnienia więźniów politycznych. Działania Amnesty International rozszerzono potem o inne aspekty praw człowieka – organizacja walczy z niesprawiedliwymi procesami, karą śmierci, cenzurą w internecie, torturami, naruszaniem praw kobiet oraz mniejszości seksualnych, wyznaniowych i etnicznych, handlem ludźmi. Pokojową Nagrodę Nobla Amnesty International otrzymała w 1977 r. Obecnie działa w ponad 150 krajach i jest wspierana przez blisko 3 mln osób.

Amnesty International podaje, że dzięki jej działalności pomoc uzyskało ponad 16,6 tys. „więźniów sumienia”, a sytuacja około jednej trzeciej osób, o które ta organizacja walczyła, uległa poprawie – zostały zwolnione z więzienia, zmniejszono im wyrok, zapewniono rzetelny proces, humanitarne traktowanie czy też dostęp do adwokata, lekarza czy rodziny. Wielu skazańcom zmieniono wyrok śmierci na inną karę.

Amnesty International Outraged by Injustice

Amnesty International: oburzeni niesprawiedliwością

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Lech Wałęsa

Dialogue Against Violence

Lech Wałęsa: dialog przeciwko przemocy

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Lech Wałęsa is a leading architect of the changes that occurred in Poland and Eastern Europe. He has shown that freedom can be won and that oppressive regimes can be overcome without bloodshed. / Lech Wałęsa to czołowy architekt przemian w Polsce i Europie Wschodniej. Dowiódł, że o wolność należy walczyć, pokonując opresyjny system państwowy bez rozlewu krwi.

He was born in Poland in 1943. In August 1980, he led the strike at the Gdańsk Shipyards, where he had worked as an electrician. The strike and the agreement which ended it led to the legalisation of the first independent and self-governing trade unions behind the Iron Curtain. The Norwegian Nobel Committee stressed in 1983 that Wałęsa's actions were guided by the conviction that 'all problems need to be resolved without recourse to violence.'

Lech Wałęsa comes from a poor working class family. He devoted his life to trade union and political activity. In the days of communism he was thrown out of work, arrested and, during the period of Martial Law, interned. Despite this, he held the view that the communist system should be changed through negotiation, not through confrontation with the authorities. His strategy led to the initiation of the Round Table Talks between the independent 'Solidarity' trade union and the authorities, and to a political breakthrough, as a result of which Poles were able to elect their first non-communist government after the Second World War. These events were followed in short course by the fall of the Berlin Wall and, ultimately, by the collapse of the Soviet Union.

Wałęsa became the first democratically-elected president of post-war Poland. At the end of his difficult presidential term, Wałęsa became active in support of democratic change in other post-communist countries. He favours a federative view of Europe and the world and supports the idea of unification of states and strengthening of international organisations responsible for peace and security, such as the UN and NATO.

Urodził się w 1943 r. w Polsce. W sierpniu 1980 r. stanął na czele strajku w gdańskiej stoczni, w której pracował jako elektryk. Strajk i kończące go porozumienie doprowadziły do zalegalizowania pierwszych za żelazną kurtyną niezależnych i samorządnych związków zawodowych. Norweski Komitet Noblowski w 1983 r. podkreślił, że działania Wałęsy charakteryzowało przekonanie, iż „wszystkie problemy należy rozwiązywać bez odwoływania się do przemocy”.

Lech Wałęsa pochodzi z ubogiej robotniczej rodziny. Poświęcił życie działalności związkowej i politycznej. W czasach komunizmu był zwalniany z pracy, aresztowany, podczas stanu wojennego w Polsce internowany. Mimo to uważał, że system komunistyczny należy zmieniać w drodze negocjacji, a nie konfrontacji z władzą. Jego strategia zaowocowała podjęciem rozmów Okrągłego Stołu między Niezależnym Związkiem Zawodowym „Solidarność” a władzą i doprowadziła do przełomu politycznego, w wyniku którego Polacy mogli wybrać pierwszy od II wojny światowej niekomunistyczny rząd. Kilka miesięcy później runął mur berliński, a potem upadł ZSSR.

Wałęsa został pierwszym demokratycznie wybranym prezydentem powojennej Polski. Po zakończeniu trudnej prezydentury zaangażował się m.in. we wspieranie przemian demokratycznych w innych państwach postkomunistycznych. Jest zwolennikiem federacyjnej wizji Europy i świata. Popiera idee jednoczenia się państw oraz umacniania organizacji międzynarodowych odpowiedzialnych za pokój i bezpieczeństwo, takich jak ONZ i NATO.

The world will not be safe for as long as there is one nuclear warhead. For over three decades, this organisation of doctors has been fighting for the entire elimination of nuclear weapons. /

Świat nie będzie bezpieczny, dopóki będzie istniała choć jedna głowica atomowa. Organizacja lekarzy od ponad trzech dekad walczy o całkowitą redukcję broni jądrowej.

Being unable to cure the effects of nuclear weapons, certain doctors realised they must do everything they could to prevent such weapons from existing. Five years after Physicians for the Prevention of Nuclear War was founded, it was honoured with the Nobel Peace Prize for its efforts 'on behalf of disarmament': it had been a major influence in restricting the arms race and beginning the reduction of arsenals worldwide.

The origins of Physicians for the Prevention of Nuclear War were modest. In 1980, two outstanding cardiologists from countries on opposite sides of the Iron Curtain - the US and the USSR - began to exchange letters. Bernard Lown, the inventor of the defibrillator, and Yegenij Chazov, a physician to Soviet leaders, agreed about the threat presented by the nuclear arms race their countries were conducting. That same year, these physicians and ten other doctors from the US and USSR met in Geneva. They founded an organisation whose aim was to make the world aware of the dangers connected with nuclear weapons. After the end of the Cold War, the organisation did not cease its activities, but rather extended its scope. It now has over 200,000 members, from 63 countries. It is engaged in counteracting wars and armed conflicts throughout the world, in combating the use of landmines and in promoting international dialogue and cooperation. Its members emphasise that even the smallest conflict that employed nuclear warheads would mean the end of civilisation.

Nie mogąc leczyć skutków działania broni jądrowej, niektórzy lekarze uznali, że muszą zrobić wszystko, aby taka broń przestała istnieć. Po pięciu latach od powstania organizacji Lekarze przeciw Wojnie Nuklearnej jej starania zostały uhonorowane Pokojową Nagrodą Nobla za „zasługi na rzecz rozbrojenia” – istotny wpływ na ograniczenie wyścigu nuklearnego i rozpoczęcie redukcji światowych arsenałów. Historia organizacji Lekarze przeciw Wojnie Nuklearnej miała skromne początki. W 1980 r. dwóch wybitnych kardiologów z państw znajdujących się po przeciwnych stronach żelaznej kurtyny, USA i Związku Radzieckiego, zaczęło wymieniać między sobą listy. Bernard Lown, wynalazca defibrylatora, oraz Jewgienij Chazow, lekarz sowieckich przywódców, byli zgodni co do zagrożenia, jakie niesie ze sobą wyścig zbrojeń nuklearnych, który prowadzą ich kraje. Tego samego roku w Genewie doszło do spotkania obu naukowców oraz dziesięciu innych lekarzy z USA i ZSRR. Powołali organizację mającą na celu uświadomienie światu ryzyka związanego z bronią atomową.

Po zakończeniu zimnej wojny organizacja nie tylko nie zakończyła działalności, ale nawet rozszerzyła jej zakres. Tworzy ją dziś ponad 200 tys. członków z 63 państw. Zajmuje się przeciwdziałaniem wojnom i konfliktom zbrojnym na całym świecie, walką o zakaz stosowania min przeciwpiechotnych oraz promocją międzynarodowego dialogu i współpracy. Jej członkowie podkreślają, że nawet najmniejszy konflikt z użyciem kilku głowic oznaczałby koniec ludzkiej cywilizacji.

International Physicians for the Prevention of Nuclear War Medicine in the Service of Peace

Lekarze przeciw Wojnie Nuklearnej:
medycyna w służbie pokoju

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

His Holiness the 14th Dalai Lama Spiritual Fitness

Dalajlama XIV: duchowy fitness

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

The 14th Dalai Lama teaches that 'external disarmament' requires a prior 'internal disarmament'.
The only guarantee of peace is to be found within us. / Dalajlama XIV naucza, że „rozbrojenie zewnętrzne” wymaga „rozbrojenia wewnętrznego”. Jedyna gwarancja pokoju znajduje się w nas samych.

He was born as Lhamo Thondup in 1935, in Tibet. At the age of five, he was enthroned as the 14th Dalai Lama and became the spiritual and political leader of Tibet. Ten years later, his country found itself under Chinese domination. The Dalai Lama was awarded the Nobel Peace Prize in 1989 for, as the Norwegian Nobel Committee noted, his 'determination in resisting the use of violence in the struggle for Tibetan liberation.'

His Holiness has spoken before the UN and the Council of Europe and has called for respect for human rights in Tibet and for the right of the Tibetan nation to self-determination. Despite worldwide interest in his person, he has remained a humble Buddhist monk who is unusually warm in his relations with other people. His charisma and his informal manner have made him an authority figure among young people. He recommends that they train their own spirituality, which is more important than their external appearance. He maintains that those who work on the condition of their spirit and mind attain a state of eternal peace that is necessary to bring about world peace in the future. In his opinion, people's reactions to events are subject to change thanks to their internal positive attitude and openness to others. He urges young people to adopt such an attitude, and sees the key to the world's problems in the quality of thinking and education of the younger generation. According to the Dalai Lama, we have the possibility and the material means to act on behalf of prosperity and peace, but we need to be more caring of others.

Urodził się jako Lhamo Thondup w 1935 r. w Tybecie. W wieku pięciu lat został intronizowany jako XIV Dalajlama i stał się duchowym i politycznym przywódcą Tybetu. Dziesięć lat później kraj znalazł się pod chińskim zwierzchnictwem. W 1989 r. uhonorowano Dalajlamę Pokojową Nagrodą Nobla. W uzasadnieniu Norweski Komitet Noblowski napisał, że w walce o wyzwolenie Tybetu Dalajlama konsekwentnie przeciwstawia się stosowaniu przemocy.

Jego Świątobliwość występował m.in. na forum ONZ i Rady Europy, wzywając do poszanowania praw człowieka w Tybecie i prawa narodu tybetańskiego do samostanowienia. Mimo otaczającego go światowego zainteresowania pozostał skromnym mnichem buddyjskim, niezwykle ciepłym w relacjach z rozmówcami. Jego charyzma połączona z bezpośredniością sprawia, że jest autorytetem dla młodych. Rekomenduje im trenowanie własnej duchowości, ważniejszej od wyglądu zewnętrznego. Uważa, że ci, którzy pracują nad kondycją swego ducha i umysłu, osiągają stan wewnętrznego spokoju, niezbędny dla zachowania w przyszłości pokoju na świecie. Jego zdaniem reakcje ludzi na zdarzenia ulegają zmianie dzięki ich wewnętrznemu pozytywnemu nastawieniu i otwartości na innych. Do takiej postawy zachęca młodzież, a w jakości myślenia i edukacji młodego pokolenia widzi klucz do rozwiązania wyzwań globu. Zdaniem Dalajlamy mamy możliwości i środki materialne, by działać na rzecz dobrobytu i pokoju – ale brakuje nam wystarczającej troski o innych.

As the leader of the Soviet Empire, he began the process of dismantling the system of Communist power. It was the beginning of the fall of the authoritarian regimes in Central and Eastern Europe. / Jako przywódca sowieckiego imperium rozpoczął proces demontażu systemu komunistycznej władzy w ZSRR. Było to początkiem upadku autorytarnych rządów w Europie Środkowo-Wschodniej.

He was born in 1931 in the Soviet Union. In 1985, he took control of the government of the USSR. Five years later, he was honoured with the Nobel Peace Prize 'for his leading role in the peace process which today characterises important parts of the international community'.

As a child, he experienced the Great Famine in the USSR in the 1930s, which decimated his family. He was a member of the Komsomol, and later made a career as a member of the Communist Party. As secretary general of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union he invented and initiated *glasnost* and *perestroika* - policies based on notions of transparency, the lifting of censorship and a limited liberalisation of economic and political life in the USSR. The reforms he began furthered the commencement of dialogue with the West and enabled the dismantling of the communist system in Central and Eastern Europe. This led to the Soviet Union's disintegration into independent, sovereign national states. As the leader of the USSR, he began the process of restricting the arms race; he made the decision to withdraw the Soviet army from Afghanistan, and, thanks to his apt handling of foreign policy, helped bring about the end of the Cold War.

Since the end of his political career, Mikhail Gorbachev has continued to support democratic processes throughout the world. He takes a critical view of attempts to limit democracy in present-day Russia. He is sceptical of the economic policies of the IMF and the World Bank, which, in his opinion, brought about the world economic crisis. He supports ecological initiatives, urging worldwide *perestroika* in the area of environmental protection.

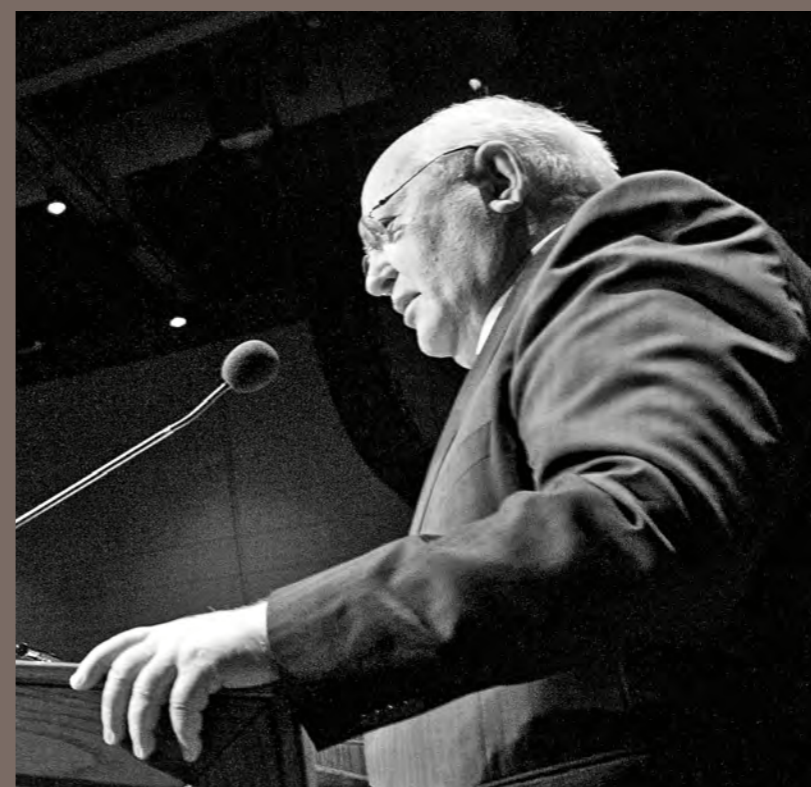
Urodził się w 1931 r. w Związku Radzieckim. W 1985 przejął stery rządów ZSRR. Pięć lat później został uhonorowany Pokojową Nagrodą Nobla za „wiodącą rolę w procesie pokojowym charakteryzującym dzisiaj ważne części międzynarodowej społeczności”.

Jako dziecko doświadczył Wielkiego Głodu w ZSRR lat 30. XX w., który zdziesiątkował jego rodzinę. Był członkiem Komsomolu, potem zrobił karierę jako działacz Partii Komunistycznej. Jako sekretarz generalny KC PZPR wymyślił i rozpoczął głośność i pierestrojkę – polityki, których podstawą była jawność, zniesienie cenzury oraz ograniczona liberalizacja gospodarki i życia politycznego ZSRR. Reformy, które rozpoczął, sprzyjały rozpoczęciu dialogu ze światem Zachodu oraz umożliwiły demontaż systemu komunistycznego w Europie Środkowej i Wschodniej. W efekcie doprowadziło to do rozpadu Związku Radzieckiego na niepodległe, suwerenne państwa narodowe. Jako przywódca ZSRR rozpoczął proces hamowania wyścigu zbrojeń. Podjął decyzję o wycofaniu sowieckiej armii z Afganistanu; dzięki umiejętnie prowadzonej polityce zagranicznej doprowadził do zakończenia zimnej wojny.

Po zakończeniu kariery politycznej Michaił Gorbaczow nadal wspiera procesy demokratyczne na całym świecie. Krytycznie podchodzi do prób ograniczania demokracji we współczesnej Rosji. Jest sceptycznie nastawiony do polityki gospodarczej prowadzonej przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Bank Światowy, która – jego zdaniem – doprowadziła do światowego kryzysu gospodarczego. Wspiera inicjatywy ekologiczne, zachęcając do pierestrojki w zakresie ochrony środowiska na świecie.

Mikhail Gorbachev An Advocate of Transparent Government

Michaił Gorbaczow: orędownik przejrzystej władzy

Frederik Willem de Klerk

Dialogue Without Prejudice

Frederik Willem de Klerk: dialog ponad uprzedzeniami

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

State authority cannot exist in isolation from citizens. As president of South Africa, Frederik W. de Klerk initiated the first dialogue between the authorities and all citizens in his country's history. / Władza państwowa nie może istnieć w oderwaniu od obywateli. Frederik W. de Klerk jako prezydent RPA pierwszy raz w historii tego kraju rozpoczął dialog między władzą a wszystkimi obywatelami.

A descendant of French Huguenots who had settled in the Dutch colony at the Cape of Good Hope, Frederik W. de Klerk was born in 1936 and was South Africa's last president of the Apartheid era. In 1993, he won the Nobel Peace Prize along with Nelson Mandela, whom he had first freed from jail, for the breakthrough they had together brought about.

A regime based on racial separation was introduced in South Africa in 1948. Apartheid imposed a classification of the country's inhabitants into 'whites', 'blacks', 'coloureds' and 'Asians'. Each of these groups had its own rights and privileges. On a tiny portion of the country's territory, the authorities established a number of so-called Bantustans, where most of the country's population was to live. The bulk of the country was to be inhabited by a fifth of the population – the whites. De Klerk was able to rise above the narrow interests of his own community. He embarked on a dialogue without prejudice with other groups in South African society. Although a member of a party supporting Apartheid, when he became president, he called for negotiations on the country's future and a break with racism. He legalised the African National Congress – the main organisation of the black population – which had struggled against racial segregation for decades. Many Afrikaners, descendants of the Dutch Boers, still call de Klerk a traitor and he is also criticised by some in the black community who claim he embraced change solely due to economic problems. De Klerk himself says that no group should dominate others in society, and that the rise of Apartheid was due to the greed of the whites.

Urodził się w 1936 r. jako potomek francuskich hugenotów osiadłych w holenderskiej kolonii u Przylądka Dobrej Nadziei. Był ostatnim prezydentem Republiki Południowej Afryki ery apartheidu. W 1993 r. razem z Nelsonem Mandelą, którego wcześniej uwolnił z więzienia, otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla za przełom, którego dokonali.

Ustrój rasowej segregacji wprowadzono w RPA w 1948 r. Apartheid narzucał klasyfikację mieszkańców na „białych”, „czarnych”, „kolorowych” i „Azjatów”. Grupy te miały różne prawa i przywileje. Na niewielkim obszarze kraju wydzielono tzw. bantustany, w których miała zamieszkać większość populacji. Większa część terytorium miała zaś zostać zajęta przez najwyżej jedną piątą ludności – białych. De Klerk potrafił wyjść poza wąski interes swojej społeczności. Rozpoczął dialog z innymi grupami południowoafrykańskiego społeczeństwa bez uprzedzeń. Mimo że był członkiem partii popierającej apartheid, gdy został prezydentem, wezwał do negocjacji o przyszłości kraju i zerwania z rasizmem. Zalegalizował Afrykański Kongres Narodowy, organizację czarnoskórej ludności, która działała na rzecz zniesienia segregacji rasowej. Afrykanerzy, czyli potomkowie holenderskich Burów, nazywają de Klerka zdrajcą. Krytykuje go także czarnoskóra społeczność RPA, uważając, że do zmian popchnęły go wyłącznie problemy gospodarcze. Sam de Klerk mówi, że w społeczeństwie żadna grupa nie powinna dominować nad inną, a apartheid powstał z zachłanności białych.

Dialogue is the basis for building trans-border understanding. For more than half a century, the Pugwash Conferences have brought together outstanding scientists and thinkers acting on behalf of disarmament and peace. / Dialog to podstawa budowania porozumienia ponad granicami. Konferencja Pugwash od ponad pół wieku stowarzysza wybitnych naukowców oraz myślicieli działających na rzecz rozbrojenia i pokoju.

The scientists' movement was founded in 1957 by Józef Rotblat and Bertrand Russell in Pugwash, Canada. It emerged on the basis of the Russell-Einstein Manifesto, in which outstanding intellectuals, including Albert Einstein, called on world leaders to work out a peaceful solution to conflicts in order to avoid extinction by nuclear weapons.

In 1995, on the 50th anniversary of the dropping of atom bombs on Hiroshima and Nagasaki and the 40th anniversary of the signing of the Russell-Einstein Manifesto, the Pugwash Conferences and its then chairman, Joseph Rotblat, one of the signatories of the manifesto, were honoured with the Nobel Peace Prize. In its justification, the Nobel Committee emphasised their 'efforts to diminish the part played by nuclear arms in international politics and, in the longer run, to eliminate such arms'. The expert activities of the conferences' participants have contributed to the conclusion of many accords in the sphere of limiting weapons of mass destruction.

Every year, debates are organised throughout the world by the Pugwash Conferences. These serve to bring together scientists and policy makers to work out specific propositions for the reduction of nuclear, chemical and biological arms, and also to promote the idea of resolving international disputes through dialogue and mutual understanding and not through armed conflict.

Ruch uczonych został założony w 1957 r. przez Józefa Rotblata i Bertranda Russella w miejscowości Pugwash w Kanadzie. Jego powstanie było realizacją Manifestu Russella-Einsteina, w którym wybitni intelektualiści, w tym Albert Einstein, zaapelowali do światowych przywódców o wypracowanie pokojowych rozwiązań konfliktów w celu uniknięcia nuklearnej zagłady.

W 1995 r., w 50. rocznicę zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki oraz 40. podpisania Manifestu Russella-Einsteina, Konferencja Pugwash wraz z jej ówczesnym prezesem (i sygnatariuszem Manifestu) Josephem Rotblatem została uhonorowana Pokojową Nagrodą Nobla za wysiłki na rzecz zmniejszenia roli, jaką w polityce międzynarodowej odgrywa broń nuklearna. Norweski Komitet Noblowski w uzasadnieniu podkreślił, że Konferencje Pugwash „zjednoczyły naukowców i decydentów w pracy ponad podziałami politycznymi, na rzecz wypracowania konstruktywnych propozycji redukcji zagrożenia nuklearnego”. Działalność ekspercka uczestników konferencji pomogła w zawarciu wielu konwencji ograniczających zbrojenia w sferze broni masowego rażenia.

Do dziś Konferencja Pugwash co roku organizuje debaty na całym świecie. Służą one zjednoczeniu naukowców i decydentów w działaniu ponad podziałami politycznymi w celu wypracowania konkretnych propozycji redukcji broni nuklearnej, chemicznej i biologicznej, a także promowaniu idei, by spory międzynarodowe rozwiązywać poprzez dialog i wzajemne zrozumienie, a nie konflikt zbrojny.

Pugwash Conferences on Science and World Affairs Fulfilling Einstein's Testament

Konferencja Pugwash w Sprawie Nauki
i Problemów Światowych: realizując testament Einsteina

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

United Nations

A Global Agora

Organizacja Narodów Zjednoczonych:
globalna agora

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Institutions cannot ensure the stability of the global order. The UN points out that peaceful co-existence in a new international order depends on the quality of inter-state relations.

/ Równowagi globalnego porządku nie zagwarantują instytucje. ONZ zwraca uwagę, że pokojowe współistnienie w nowym międzynarodowym łańdże zależy od jakości relacji międzypaństwowych.

The United Nations Organisation, founded in 1945 after the horrors of the Second World War, is the world's most important and broadest forum of inter-state collaboration. In 2001, the Norwegian Nobel Committee decided to award it (and Kofi Annan, its then Secretary General) the Nobel Peace Prize in recognition 'for their work for a better organised and more peaceful world'.

Today's UN is made up of 193 countries. The main aims of this organisation are to maintain international peace and security, to strengthen cooperation and to support the establishment of friendly relations between states, to support development and social and economic justice, to act towards enhancing health policy and the growth of cultural and educational cooperation.

Its wide thematic and geographical reach make the UN the only truly global international organisation – in fact, no problem in the contemporary world can be resolved without it. This entails, on the part of member states and the public alike, enormous expectations that this organisation is unable to live up to – something it is universally criticised for. The greatest challenge facing the UN in the upcoming years will be to adapt the make-up of its most important organ – the Security Council – to the changing global balance of power and to carry out the 'Millennium Development Goals' it has set for itself and the world.

Powstała w 1945 r. po doświadczeniach II wojny światowej Organizacja Narodów Zjednoczonych stanowi najważniejszy i najszerszy filar współpracy międzypaństwowej. W 2001 r. Norweski Komitet Noblowski zdecydował o uhonorowaniu jej (wraz z ówczesnym sekretarzem generalnym ONZ Kofim Annanem) Pokojową Nagrodą Nobla w uznaniu działań na rzecz „lepiej zorganizowanego i bardziej pokojowego świata”.

W skład ONZ wchodzi dziś 193 kraje. Główne cele organizacji to: utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, wzmacnianie współpracy i popieranie rozwoju przyjaznych stosunków między państwami, wspieranie rozwoju oraz sprawiedliwości społecznej i ekonomicznej, działania na rzecz polityki zdrowotnej, a także rozwój współpracy kulturalnej i oświatowej.

Szeroki zakres tematyczny oraz geograficzny sprawia, że ONZ jest obecnie jedyną prawdziwie globalną organizacją międzynarodową – właściwie żaden problem współczesnego świata nie jest rozwiązywany poza nią. Wiąże się z tym ogromne oczekiwania ze strony państw i opinii publicznej, których ta organizacja nie jest w stanie spełnić, za co jest powszechnie krytykowana. Największym wyzwaniem, przed którym stanie ONZ w najbliższych latach, będzie dostosowanie składu najważniejszego jej organu – Rady Bezpieczeństwa – do zmieniającego się globalnego układu sił oraz realizacja postawionych przez nią sobie i światu „milenijnych celów rozwoju”.

Human rights cannot be subordinated to economic interests. The determination Shirin Ebadi has shown in defence of human dignity draws attention to a problem of the contemporary world – conformism. / Nie można podporządkowywać praw człowieka interesom ekonomicznym. Konsekwencja Szirin Ebadi w obronie godności ludzkiej zwraca uwagę na problem współczesnego świata – konformizm.

Shirin Ebadi was born in 1947 in Hamadan. She is a lawyer. In 2003, she won the Nobel Prize 'for her efforts for democracy and human rights,' and especially her 'struggle for the rights of women and children.'

Prior to the revolution of 1979, Shirin Ebadi was a judge. In the Islamic Republic, she was deprived of the right to practice this profession, but did not accept the authorities' policy of curtailing the role of women in public life. As a lawyer and a lecturer at the University of Teheran, she defended social groups repressed by the regime. With the worsening of the political situation after the 2009 elections, she had to leave the country. She now lives in the UK.

Shirin Ebadi was the first Muslim woman to win the Nobel Peace Prize. She is showing the international community that Islam – like other religions – can be interpreted in many ways and is not the main reason for the difficult position of women in Muslim countries. The real reason, in her opinion, is patriarchal culture and despotic governments, which interpret religion to their advantage.

In calling for solidarity with the oppressed, Shirin Ebadi doesn't hesitate to criticise Western countries for maintaining close relations with dictators in the name of commercial interests and for exploiting the natural resources of poorer countries. At the same time, she stresses the need for inter-cultural and inter-religious dialogue based on values common to all.

Urodziła się w 1947 r. w irańskim Hamadanie. Jest prawnikiem. W 2003 r. została uhonorowana Pokojową Nagrodą Nobla za „wysiłki na rzecz demokracji i przestrzegania praw człowieka”, a w szczególności „obrony praw kobiet i dzieci”.

Szirin Ebadi przed rewolucją z 1979 r. piastowała stanowisko sędziego. W Islamskiej Republice Iranu została pozbawiona możliwości wykonywania tego zawodu, jednak nie pogodziła się z lansowaną przez władzę polityką ograniczenia roli kobiet w życiu publicznym. Jako adwokat i wykładowczyni Uniwersytetu Teherańskiego broniła represjonowanych przez reżim grup społecznych. Po zaostrzeniu kursu politycznego rządu po wyborach w 2009 r. musiała opuścić kraj. Przebywa na emigracji w Wielkiej Brytanii.

Szirin Ebadi była pierwszą muzułmanką, która otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla. Przekonuje społeczność międzynarodową, że islam – jak inne religie – może być interpretowany na wiele sposobów i nie jest główną przyczyną trudnej sytuacji kobiet w krajach islamskich. Jej zdaniem patriarchalna kultura oraz rządy despotów dokonują interpretacji religii na swój użytek.

Wzywając do solidarności z uciskanymi, Szirin Ebadi nie waha się krytykować państw Zachodu za utrzymywanie bliskich stosunków z dyktatorami w imię relacji handlowych i korzystania z zasobów naturalnych biedniejszych państw. Jednocześnie podkreśla konieczność prowadzenia dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego w oparciu o wspólne dla wszystkich wartości.

Shirin Ebadi

The Iranian Lioness

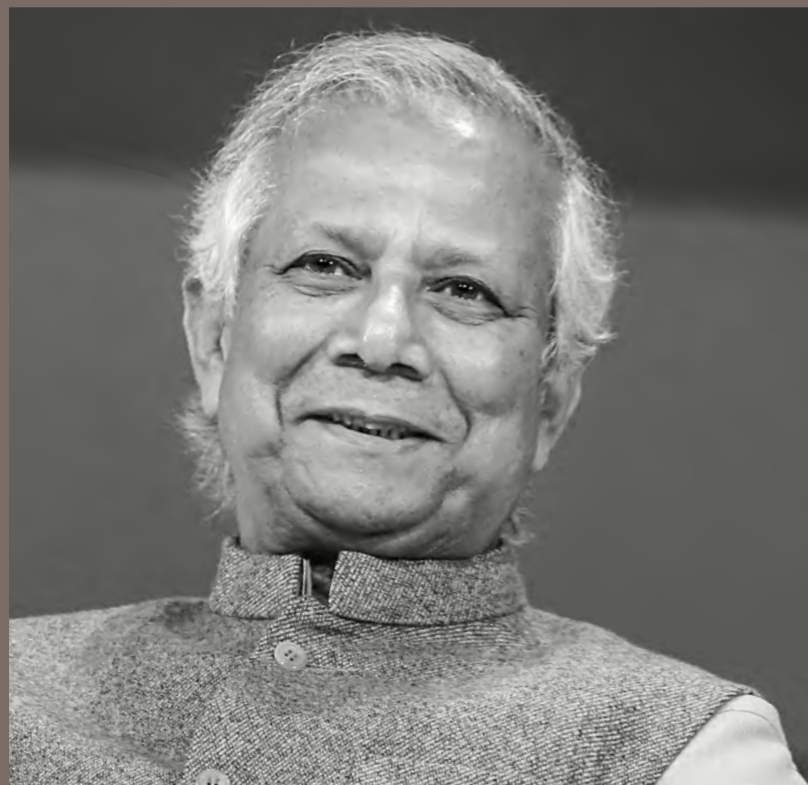
Szirin Ebadi: irańska lwica

Muhammad Yunus

Banker of the Poor

Muhammad Yunus: bankier ubogich

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

Profit doesn't need to be the sole purpose of doing business, and social initiatives can be self-financing. Muhammad Yunus' micro-credit idea revolutionised thinking about fighting poverty. / Biznes nie musi być nastawiony tylko na zysk, a działania prospołeczne mogą się samofinansować. Idea mikrokredytów Muhammada Yunusa zrewolucjonizowała myślenie o zwalczaniu biedy.

He was born in Chittagong, Bangladesh, in 1940. He and the Grameen Bank that he founded won the Nobel Peace Prize in 2006 'for their efforts to create economic and social development from below'.

Yunus obtained his doctoral degree in economics in the United States. In 1971, the birth of the independent state of Bangladesh inclined Yunus to return to his homeland. As a professor at the University of Chittagong, he conducted research in Bengali villages. Using his knowledge of economics, he sought practical solutions for the problems of the poorest people. He noticed that, in general, they needed a small sum of money to begin earning a living, but that banks were unwilling to grant them loans without collateral. Yunus thus created a bank for the poor. Although no-one believed such an undertaking could be successful, Grameen Bank, which Yunus ran for many years, grew to be the largest financial institution in Bangladesh. Its clients were mostly women, who - using micro-credits and their own skills - achieved not only a source of income, but also a sense of self-worth and a stronger position in a conservative society. Muhammad Yunus believes the most important challenge in the contemporary world is combating poverty and reforming the capitalist system. He spends 70 per cent of his time abroad, disseminating the idea of social entrepreneurship by means of lectures, books, workshops and social labs. He is also an advisor to the Chairman of the European Commission and to the UN Secretary General.

Urodził się w 1940 r. w Chittagong, w Bangladeszu. W 2006 r., wraz z założonym przez siebie Grameen Bankiem, otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla za „wysiłki na rzecz wspierania oddolnego rozwoju ekonomicznego i społecznego”. Doktorat z ekonomii obronił w Stanach Zjednoczonych. W 1971 r. powstanie niepodległego państwa Bangladesz skłoniło Yunusa do powrotu do ojczyzny. Jako profesor uniwersytetu w Chittagong prowadził badania w banglijskich wsiach. Używając wiedzy ekonomicznej, szukał praktycznych rozwiązań problemów ludzi najbiedniejszych. Zauważył, że na ogół potrzeba im drobnej sumy, aby mogli zacząć zarabiać na życie, jednak banki nie chcą udzielać im pożyczek bez zabezpieczeń. Yunus stworzył więc bank dla ubogich. Nikt nie wierzył w powodzenie tego przedsięwzięcia, tymczasem Grameen Bank, którym przez wiele lat kierował, wyrósł na największą instytucję finansową w Bangladeszu. Jego klientami są głównie kobiety, które dzięki mikrokredytom i wykorzystaniu własnych umiejętności zawodowych zyskują nie tylko źródło utrzymania, ale także poczucie własnej wartości i mocniejszą pozycję we wciąż konserwatywnym społeczeństwie. Muhammad Yunus za najważniejsze wyzwanie współczesności uważa zwalczanie biedy na świecie oraz reformę systemu kapitalistycznego. 70 proc. czasu spędza za granicą, popularyzując ideę przedsiębiorczości społecznej poprzez wykłady, książki, warsztaty i inkubatory (*social labs*). Doradza m.in. przewodniczącemu Komisji Europejskiej i sekretarzowi generalnemu ONZ.

The world's rapid development requires monitoring the effects of that process - including the negative ones. The scientists of the IPCC attempt to call public attention to the consequences of human activity on the climate. / Dynamiczny rozwój świata wymaga monitorowania skutków tego procesu, także negatywnych. Naukowcy z IPCC zwracają uwagę opinii publicznej na konsekwencje klimatyczne działań człowieka.

The panel was formed in 1988 by the World Meteorological Organisation and the UN Environment Programme. The aim was to assemble the most up-to-date scientific findings on climate change and to diagnose the real effects on the global economy and humanity. The IPCC was honoured with the Nobel Peace Prize in 2007 in recognition of 'their efforts to build up and disseminate greater knowledge about man-made climate change, and to lay the foundations for the measures that are needed to counteract such change'.

As a result of the IPCC's coordination of the work of thousands of scientists from around the world, a broad consensus was reached on the previously underappreciated causes and effects of climate change. While in the 1980s the anthropogenic nature of global warming was treated as an interesting hypothesis, it is currently, with the exception of some marginal circles, universally accepted. Since 1990, the IPCC has published reports summarising the most recent findings on the subject of climate change. The reports are prepared by scientists whom the IPCC selects from nominations made by governments of individual countries. The most recent report, the fifth, will be published in 2014. The reports are the basis for negotiating global treaties on the climate, including above all the UN Framework Convention on Climate Change and the supplementary Kyoto Protocol. National and international climate programmes are established on this basis.

Zespół został stworzony w 1988 r. przez Światową Organizację Meteorologiczną i Program Środowiskowy ONZ. Jego celem jest zebranie najnowszej wiedzy naukowej na temat dostrzeżonych zmian klimatycznych oraz zdiagnozowanie ich rzeczywistego wpływu na światową gospodarkę i sytuację ludności. W uznaniu zasług na rzecz „gromadzenia i rozpowszechniania wiedzy na temat zmian klimatycznych, które są skutkiem działalności człowieka, oraz położenia fundamentów pod działania niezbędne do odwrócenia tych zmian” IPCC został uhonorowany Pokojową Nagrodą Nobla w 2007 r.

W wyniku koordynacji przez IPCC prac tysięcy naukowców z całego świata osiągnięto szeroki konsensus na temat przyczyn i skutków zmian klimatu na Ziemi – wcześniej niedocenianych. Podczas gdy w latach 80. antropogeniczny charakter globalnego ocieplenia traktowany był jako interesująca hipoteza, obecnie, poza marginalnymi środowiskami, jest on powszechnie akceptowany.

IPCC od 1990 r. publikuje raporty podsumowujące najnowszą wiedzę na temat zmian klimatycznych. Przygotowują je naukowcy nominowani przez rządy poszczególnych państw i wyselekcjonowani przez IPCC. Najnowszy, piąty, zostanie wydany w 2014 r. Raporty stanowią podstawę do negocjacji globalnych porozumień klimatycznych, w tym przede wszystkim Ramowej Konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu i uzupełniającego ją Protokołu z Kioto. Na ich podstawie powstają także krajowe i międzynarodowe programy klimatyczne.

The Intergovernmental Panel on Climate Change Scientists Against Climate Change

Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu:
naukowcy przeciw zmianom klimatycznym

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

European Union

A Continent of Peace

Unia Europejska: kontynent pokoju

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT

The EU was born in the minds of national leaders who were shaping a new order for the Old Continent on the debris left by the Second World War. It was then universally thought that only integration would be a guarantee of peace in Europe. / UE powstawała w głowach przywódców państw budujących nowy ład Starego Kontynentu na gruzach pozostawionych przez II wojnę światową. Wtedy panowało przekonanie, że pokój w Europie zagwarantuje jej integracja.

The European Union is the daughter of three European communities established in the 1950s. Today, it has over 500 million citizens and is made up of 28 states. It won the Nobel Peace Prize in 2012 for its 60-year long contribution 'to the advancement of peace and reconciliation, democracy and human rights in Europe.'

Many Europeans do not fully appreciate the achievements of the EU. For over two millennia, their continent had been a place of conflict and war and - with this history in mind - the European communities concentrated at first on economic issues, despite this being a political project from the outset. They were designed to bring Europeans peaceful co-existence based on balance and compromise, without domination from any one state. War was rejected as a means of resolving disputes and in time cooperation between the three communities' members not only made it possible to create a single market, but also brought about the concept of the EU based on the notion of European citizenship and a community of economic, political and social interests. The 'Great Enlargement' that joined Western Europe with its eastern portion, which had languished under Soviet domination for half a century, inspired the EU to act. Today's unified Europe stands at a crossroads. The global economic crisis and turbulence within the eurozone - to which 19 out of 28 EU member states belong - could threaten the continent's unity and its further integration. The path that Europe will take will be of enormous significance for the international order, especially as the European model of peaceful co-existence and dialogue without dominance is a model for supra-regional organisations on other continents.

Unia Europejska jest córką trzech wspólnot europejskich stworzonych w latach 50. XX w. Dziś liczy ponad 500 mln obywateli i składa się z 28 państw. W 2012 r. została uhonorowana Pokojową Nagrodą Nobla za 60-letni wkład w proces pokojowy, pojednanie, demokrację i dbanie o prawa człowieka w Europie.

Wielu Europejczyków nie docenia dorobku UE. Przez ponad dwa tysiąclecia ich kontynent był miejscem konfliktów i wojen. Obciążone tą historią wspólnoty europejskie mówiły o gospodarce, ale od początku były pomysłem politycznym. Miały zapewnić Europejczykom pokojowe współistnienie na zasadzie równowagi i kompromisu, bez dominacji któregośkolwiek z państw. Odrzucono wojnę jako narzędzie rozwiązywania sporów. Z czasem współpraca państw członkowskich wspólnot umożliwiła nie tylko stworzenie jednolitego rynku, ale także koncepcji UE opartej na pojęciu europejskiego obywatelstwa i wspólnych interesów: gospodarczych, politycznych i społecznych. „Wielkie rozszerzenie”, które połączyło Europę Zachodnią z jej wschodnią częścią, przez pół wieku zdominowaną przez ZSRR, dało tej organizacji nowy impuls do działania. Dziś zjednoczona Europa jest na rozdrożu. Kryzys gospodarczy na świecie i zawirowania w strefie euro, do której należy 19 z 28 członków UE, mogą być zagrożeniem dla jedności kontynentu i jego dalszej integracji. Droga, jaką pójdzie Europa, będzie miała ogromne znaczenie dla ładu międzynarodowego, zwłaszcza że europejski model pokojowego współistnienia i dialogu bez dominacji jest wzorem dla organizacji ponadregionalnych na innych kontynentach.

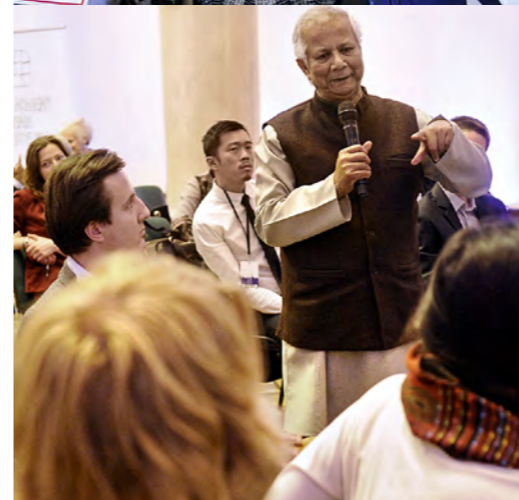
TIME FOR YOUNG LEADERS!

CZAS NA MŁODYCH LIDERÓW!

Taking part in discussions on the shape of global order during the 13th Global Summit of Nobel Peace Prize Winners were also representatives of the younger generation, who will soon take over the levers of government. / W dyskusjach nad kształtem globalnego ładu podczas 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla uczestniczyli również przedstawiciele młodego pokolenia, którzy wkrótce przejmą stery rządów.

The Civic Academy is a series of meetings between young leaders in public life and decision-makers. It was initiated by the Lech Wałęsa Institute and its fourth edition accompanied the Global Summit of Nobel Peace Laureates in Warsaw. Over 200 young leaders took part in this event. Participants of the Civic Academy took part in plenary sessions at the summit and in open workshop meetings. They discussed, inter alia, online data protection, how the international community can deal with the situation in Syria and how metropolitan areas of the globe can increase security in the world.

Akademia Obywatelska to cykl spotkań młodych liderów życia publicznego z decydentami, którego inicjatorem jest Instytut Lecha Wałęsy. Czwarta edycja projektu towarzyszyła Światowemu Szczytowi Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla w Warszawie. Wzięło w niej udział ponad dwustu młodych liderów. Uczestnicy Akademii Obywatelskiej uczestniczyli w sesjach plenarnych szczytu oraz kameralnych sesjach warsztatowych. Dyskutowali m.in. o tym, jak chronić dane obywateli w sieci, jak społeczność międzynarodowa może oddziaływać na sytuację w Syrii i jak metropolie mogą zwiększać bezpieczeństwo na świecie.

38

The number of workshop hours held over three days as part of the Civic Academy during the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates.

/ Tyle godzin zajęć w trakcie trzech dni odbyło się w ramach Akademii Obywatelskiej podczas 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla.

Participants in the 4th edition of the Civic Academy met with the Nobel winners present and with representatives of some of the most important NGOs, including Mayors for Peace, International Peace Bureau and Reporters Without Borders. Workshops on the subject of social values in business were conducted by the originator of the idea of micro-credits, Muhammad Yunus, while those on the problems of system transformation based on the South African example were conducted by the ex-president of that country, Frederik W. de Klerk.

The Civic Academy is directed at representatives of think tanks and NGOs, young businesspeople and scientists. The aim of the project is to ensure bilateral communication and exchange of experience between opinion leaders from different generations. Among past partners of the project are: the Konrad Adenauer Foundation, Google, Intel, the Central Securities Repository of Poland, Mazda, Poland's Ministry of Foreign Affairs, PwC and Gdańsk City Hall.

Z uczestnikami czwartej edycji Akademii Obywatelskiej spotkali się obecni na szczycie nobliści oraz przedstawiciele najważniejszych organizacji pozarządowych, m.in. Mayors for Peace, International Peace Bureau czy Reporters Without Borders. Warsztaty na temat wartości społecznych w biznesie poprowadził twórca idei mikrokredytu Muhammad Yunus, a problemy transformacji ustrojowych na przykładzie Republiki Południowej Afryki przedstawił były prezydent tego kraju Frederik W. de Klerk.

Akademia Obywatelska jest skierowana do przedstawicieli think tanków i organizacji pozarządowych, młodych przedsiębiorców oraz naukowców. Celem tego projektu jest zapewnienie dwustronnej komunikacji oraz wymiany doświadczeń między liderami opinii różnych pokoleń. Wśród dotychczasowych partnerów projektu znaleźli się m.in.: Fundacja Konrada Adenauera, Google, Intel, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, Mazda, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, PwC oraz Urząd Miasta Gdańsk.

www.civicacademy.pl

THINKTANK is a Polish centre for analysis and dialogue about issues of the greatest importance for states and companies. It creates space for the exchange of ideas and experiences between leaders in politics, business and administration. It publishes THINKTANK Magazine and has a network of several dozen experts. / **THINKTANK jest polskim ośrodkiem analitycznym oraz centrum dialogu** o najważniejszych sprawach dla państwa i firm.

Tworzy przestrzeń wymiany idei i doświadczeń liderów polityki, biznesu i administracji.

Wydaje „Magazyn THINKTANK” i ma kilkudziesięcioosobową sieć ekspercką.

www.mttp.pl

THINKTANK
analytical centre

Mińska 25, 03-808 Warsaw | ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa | e-mail: biuro@mttp.pl

THINKTANK sp. z o.o. | KRS 0000325641 | NIP 701-01-83-649 | REGON 141839360

Publication Concept / Koncepcja publikacji: dr Małgorzata Bonikowska, Paweł Rabiej

Texts / Opracowanie tekstów: Kazimierz Żurek, Paweł Prus, Andrzej Turkowski, Maciej Kuziemski

Consultation / Konsultacja: dr Małgorzata Bonikowska, Paweł Rabiej, Wojciech Chatys, Maciej Kuziemski

Artistic Director / Dyrektor artystyczny: Katarzyna Zbytniewska

Publication Coordinator / Koordynator wydawnictwa: Anna Chyckowska

Translations / Przekład: Jean-Jacques Granas, Michelle Granas, Jo Harper, Michał Bocian oraz Instytut Lecha Wałęsy (p / str. 2–3)

Photos / Zdjęcia: Maciej Biedrzycki, Marcin Dławichowski, Krzysztof Kuczyk, Pugwash Conferences on Science and World Affairs, IPCC, IPB, AFSC Multimedia, UNHCR/Shawn Baldwin, Amnesty International, IPPNW, LWI, thinkstock

Graphic Design / Grafik: Monika Chylińska

ISBN: 978-83-63460-30-3

The Permanent Secretariat of the World Summit of Nobel Peace Laureates is an apolitical non-profit organisation. It is based in Rome. It was established as a result of expanding cooperation between the Gorbachev Foundation and city authorities for the purpose of organising an annual summit of Nobel Peace Prize laureates. / **Stały Sekretariat Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla** to apolityczne stowarzyszenie non profit. Mieści się w Rzymie. Powstało w wyniku rozszerzenia współpracy między fundacją Michaiła Gorbaczowa a władzami miasta w celu organizacji co roku światowych szczytów laureatów Pokojowej Nagrody Nobla.

info@nobelforpeace-summits.org

The Lech Wałęsa Institute is an apolitical, non-profit, non-governmental organisation. It was founded by President Lech Wałęsa in December 1995 and is the first presidential foundation in Poland. It documents the life and activities of Lech Wałęsa and promotes a positive image of Poles and Poland abroad. Among other activities, it is engaged in preserving the national heritage and the spirit of independence and solidarity. The institute's most important projects include the Gene of Freedom, Solidarity for the Future and Solidarity Shorts. The institute also plans to build a Lech Wałęsa Library and Museum. / **Instytut Lecha Wałęsy** jest apolityczną organizacją pozarządową typu non profit. Został ufundowany przez prezydenta Lecha Wałęsę w grudniu 1995 r. i jest pierwszą fundacją prezydencką w Polsce. Dokumentuje życie i działalność Lecha Wałęsy, kształtuje pozytywny obraz Polski i Polaków za granicą, m.in. angażuje się na rzecz ochrony dziedzictwa narodowego, tradycji niepodległościowej i solidarnościowej. Do najważniejszych projektów realizowanych przez instytut należą: Gen Wolności, Solidarność dla przyszłości, Solidarity Shorts. W planach znajduje się także wybudowanie Biblioteki i Muzeum Prezydenta Lecha Wałęsy.

www.ilw.org.pl

We wish to thank the partners and sponsors of the 13th World Summit of Nobel Peace Laureates:
/ **Dziękujemy partnerom i sponsorom 13. Światowego Szczytu Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla:**

Leading Partner / Główny partner:	Partners / Partnerzy:	Activists / Sponsorzy:	Technical Partners / Partnerzy techniczni:
	      	 	
Media Partners / Partnerzy medialni:	Media Patrons / Patroni medialni:	Exclusive Consierge Partner / Wyłączny partner consierge:	
            			

Past Summits

Historia dorocznych szczytów

1ST SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 1999 | NEW POLICIES FOR THE 21ST CENTURY
/ Rzym | 17–19 grudnia 1999 | Nowa polityka na XXI w.

2ND SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 2000 | POVERTY AND REMISSION
OF THE INTERNATIONAL DEBT OF UNDERDEVELOPED COUNTRIES
/ Rzym | 17–19 grudnia 2000 | Ubóstwo i umorzenie długów międzynarodowych
krajów słabo rozwiniętych

3RD SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 2002 | WATER EMERGENCY
AND OTHER EMERGENCIES OF THE PLANET
/ Rzym | 17–19 grudnia 2002 | Zasoby wody i inne pilne problemy w skali globalnej

4TH SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 2003 | ETHICS IN POLICY, ECONOMICS AND SCIENCE
/ Rzym | 17–19 grudnia 2003 | Etyka w polityce, gospodarce i nauce

5TH SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 2004 | A UNITED WORLD OR A DIVIDED WORLD?
MULTIETHNICITY, HUMAN RIGHTS, TERRORISM
/ Rzym | 17–19 grudnia 2004 | Świat zjednoczony czy podzielony?
Wieloetniczność, prawa człowieka i terroryzm

6TH SUMMIT: ROME | 24-26 NOVEMBER 2005 | AFRICA EMERGENCY
/ Rzym | 24–26 listopada 2005 | Pilna sprawa Afryki

7TH SUMMIT: ROME | 17-19 DECEMBER 2006 | ATOM FOR PEACE OR ATOM FOR WAR?
/ Rzym | 17–19 grudnia 2006 | Atom w służbie pokoju czy wojny?

8TH SUMMIT: ROME | 13-15 DECEMBER 2007 | THE NEXT GENERATION
/ Rzym | 13–15 grudnia 2007 | Przyszłe pokolenie

9TH SUMMIT: PARIS | 11-13 DECEMBER 2008 | HUMAN RIGHTS AND A WORLD WITHOUT VIOLENCE
/ Paryż | 11–13 grudnia 2008 | Prawa człowieka i świat bez przemocy

10TH SUMMIT: BERLIN | 10-11 NOVEMBER 2009 | BREAKING DOWN NEW WALLS
FOR A WORLD WITHOUT VIOLENCE
/ Berlin | 10–11 listopada 2009 | Przelamywanie nowych barier na rzecz świata bez przemocy

11TH SUMMIT: HIROSHIMA | 12-14 NOVEMBER 2010 | THE LEGACY OF HIROSHIMA:
A WORLD WITHOUT NUCLEAR WEAPONS
/ Hiroszima | 12–14 listopada 2010 | Spuścizna Hiroszimy: świat bez broni nuklearnej

12TH SUMMIT: CHICAGO | 23-25 APRIL 2012 | SPEAK UP, SPEAK OUT, FOR FREEDOM AND RIGHTS
/ Chicago | 23–25 kwietnia 2012 | Zabierz głos w sprawie wolności i praw

HOW
TO
REARRANGE
THE
WORLD

JAK URZĄDZIĆ ŚWIAT NA NOWO?

STAND
IN
SOLIDARITY
FOR
PEACE
TIME TO ACT